

Appendice: Cronologia degli scritti di Roman Ingarden (1893-1970)

Si riportano di seguito i libri, gli articoli e i saggi di Roman Ingarden, suddivisi cronologicamente in base all'anno di pubblicazione. Fanno eccezione alcuni manoscritti, solo recentemente editi e ordinati secondo la data di stesura, e gli interventi inseriti in atti di convegni, collocati secondo l'anno di svolgimento del convegno. La cronologia supera gli estremi temporali della vita di Ingarden: nelle ultime righe vengono inseriti i riferimenti a opere particolarmente rilevanti (come, ad esempio, *Spór III*) edite postume e per le quali non è possibile individuare una data di stesura. Per questioni di spazio non vengono inserite le recensioni se non quelle a testi di Husserl, che rivestono spesso un ruolo decisivo nell'interpretazione e nella comprensione della filosofia ingardeniana.

Dopo avere indicato l'edizione originale del contributo si indica nella sezione "ora in" l'edizione o la raccolta successiva in cui esso compare. Di seguito a "Cfr. anche" sono invece indicati titoli correlati o ulteriori edizioni dell'opera. La dicitura "n. ..." fa riferimento alla numerazione della presente cronologia e ha lo scopo di rimandare a ulteriori edizioni del titolo in questione o a testi ad esso correlati.

Sotto a ciascuna opera si elencano, ove disponibili, le sue traduzioni in tedesco o in polacco e l'eventuale traduzione italiana; si tralasciano invece, per ragioni di spazio, le traduzioni in altre lingue. In virtù della natura particolarmente complessa del *corpus* ingardeniano, composto di testi redatti in polacco e/o in tedesco, la parte dedicata alle traduzioni sarà spesso corredata da annotazioni e specifiche, come nel caso di manoscritti inediti redatti in polacco e solo successivamente editi in tedesco all'interno della *Roman Ingarden Gesammelte Werke*. Ove non venga indicato il traduttore, l'opera è stata tradotta dall'autore stesso. Nel caso di testi in polacco, il titolo viene tradotto in italiano tra parentesi quadre.

Per ulteriori rassegne bibliografiche parziali si veda:

- Appendice bibliografica in R. W. Ingarden, *Studia z estetyki*, 2 voll., A. Póltawski (wyd.), PWN, Warszawa 1966².
- H. H. Rudnik – J. W. Wawrzycka, *Roman Ingarden: An International Bibliography (1915-1989)*, «Analecta Husserliana», 30 (1990), pp. 225-296. [Letteratura primaria e secondaria]
- La pagina dedicata alle opere sul sito web del *Roman Ingarden Philosophical Research Centre*: <http://ingarden.center.uj.edu.pl/en/bibliografia/> [ultimo accesso 03.12.2022]

Abbreviazioni:

RIGW = R. W. Ingarden, *Gesammelte Werke*, hrsg. von R. Fieguth und G. Küng, Niemeyer, Tübingen 1992-1999 (De Gruyter, Berlin 2012²).

RIGW 3 = *Schriften zur frühen Phänomenologie*, hrsg. von W. Galewicz, Niemeyer, Tübingen 1999.

RIGW 4 = *Einführung in die Phänomenologie Edmund Husserls. Osloer Vorlesungen 1967*, hrsg. von G. Häfliger, Niemeyer, Tübingen 1992.

RIGW 5 = *Schriften zur Phänomenologie Edmund Husserls*, hrsg. von W. Galewicz, Niemeyer, Tübingen 1998

RIGW 6 = *Frühe Schriften zur Erkenntnistheorie*, hrsg. von W. Galewicz, Niemeyer, Tübingen 1994.

RIGW 7.1/7.2 = *Zur Grundlegung der Erkenntnistheorie*, hrsg. und übers. von G. Włodzimierz, Niemeyer, Tübingen 1996.

RIGW 8 = *Zur Objektivität der sinnlichen Wahrnehmung*, hrsg. u übers. von W. Galewicz, Niemeyer, Tübingen 1997.

RIGW 13 = *Vom Erkennen des literarischen Kunstwerks*, hrsg. von R. Fieguth; E.M. Swiderski, Niemeyer, Tübingen 1997.

1918

1. *Der Brief an Husserl über die VI. Logische Untersuchung und den Idealismus (ende Juli 1918)*, «Analecta Husserliana», 2 (1972), pp. 357-374.

Ora in:

Hua Dokumente III.3: *Briefwechsel. Die Göttinger Schule*, hrsg. von K. Schumann, Nijhoff, Den Haag 1994, pp. 180-200.

RIGW 5, pp. 1-20.

Traduzioni:

tr. it. a cura di V. De Palma, *La lettera a Husserl sulla Sesta ricerca e l'idealismo (fine luglio 1918)*, in S. Besoli-L. Guidetti (a cura di), *Il realismo fenomenologico. Sulla filosofia dei circoli di Monaco e di Göttinga*, Quodlibet, Macerata 2000, pp. 140-142.

1919

2. *Dążenia fenomenologów* [Gli obiettivi dei fenomenologi], «Przegląd Filozoficzny», 22 (1919), 3, pp. 118-156; 4, pp. 315-351.

Ora in:

[n. 130] *Z badań nad filozofią współczesną* [Studi in filosofia contemporanea], Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1963, pp. 269-379.

Traduzioni:

Die Bestrebungen der Phänomenologen, in RIGW 3, pp. 92-217.

3. *O jasnym i niejasnym stylu filozoficznym* [Riguardo agli stili filosofici chiari e non chiari], «Ruch Filozoficzny», 5 (1919-20), 3, pp. 45-48.
4. *O warunkach możliwości teorii poznania*. [Intervento presentato da Ingarden alla seduta della Società Psicologica Polacca il 4 marzo 1919. Manoscritto conservato nell'Ingarden-Archiv di Cracovia, inedito in lingua polacca]

Traduzioni:

Über die Bedingungen der Möglichkeit der Erkenntnistheorie, in RIGW 6, pp. 311-330.

1921

5. *Intuition und Intellekt bei Henri Bergson. Darstellung und Versuch einer Kritik*, Buchdruckerei des Weisenhauses, Halle 1921. [Dissertation]

Ora in:

RIGW 6, pp. 1-200.

Cfr. anche:

[n. 7] *Intuition und Intellekt bei Henri Bergson*, «Jahrbuch für Philosophie und phänomenologische Forschung», 5 (1922), pp. 285-461.

6. *Über die Gefahr einer petitio principii in der Erkenntnistheorie*, «Jahrbuch für Philosophie und phänomenologische Forschung», 4 (1921), pp. 545-568

Ora in:

RIGW 6, pp. 201-276. [Prima sezione coincide con quanto pubblicato sullo *Jahrbuch*, la seconda non fu invece pubblicata]

1922

7. *Intuition und Intellekt bei Henri Bergson*, «Jahrbuch für Philosophie und phänomenologische Forschung», 5 (1922), pp. 285-461.

Ora in:

RIGW 6, pp. 1-200.

Traduzioni:

Intuicja i Intellekt u H. Bergson, in [n. 130] *Z badań nad filozofią współczesną* [Studi in filosofia contemporanea], Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1963, pp. 11-191.

8. *Max Scheler*, «Przegląd Warszawski», 13 (1922), 4, pp. 5-13.

9. *Spór o istotę filozofii* [Controversia circa l'essenza della filosofia], «Przegląd Warszawski», 4 (1922), 2, pp. 161-172.

10. *W sprawie istoty doświadczenia wewnętrznego* [Sull'essenza dell'esperienza interna], «Przegląd Filozoficzny», 25 (1922), 4, pp. 512-534.

1923

11. *Uwagi do "Krótkiej rozprawy itd"* [Osservazioni riguardo a "Un breve dibattito ecc."], «Przegląd Filozoficzny», 26 (1923), 1-2, pp. 100-104.

12. *Czy i jak można poznać obiektywność spostrzeżenia zewnętrznego?* [Se e come si può conoscere l'oggettività della percezione esterna?] [Intervento tenuto da Ingarden durante il primo congresso filosofico polacco a Lemberg]

Traduzioni:

Über die Möglichkeit einer Erkenntnistheorie der Objektivität sinnlichen Wahrnehmung, in RIGW 8, pp. 1-37.

1925

13. *Über die Stellung der Erkenntnistheorie im System der Philosophie*, Niemeyer, Halle 1925.

Ora in:

RIGW 6, pp. 277-310. [Beilage a *Über die Gefahr einer petitio principii in der Erkenntnistheorie*]

Traduzioni:

Stanowisko teorii poznania w systemie nauk filozoficznych [Il luogo di una teoria della conoscenza nel sistema delle discipline filosofiche], in *Sprawozdanie Gimnazjum w Toruniu za r. szk. 1924-1925*, Toruń, 1925, pp. 5-14.

14. *Essentielle Frage. Ein Beitrag zum Wesensproblem*, «Jahrbuch für Philosophie und phänomenologische Forschung», 7 (1925), pp. 125-304.

Traduzioni:

O pytaniach esencjalnych, in [n. 183] *Z Teorii języka i filozoficznych podstaw logiki* [Sulla teoria del linguaggio e le basi filosofiche della logica], D. Gierulanka (wyd.), PWN, Warszawa 1972, pp. 327-482.

tr. it. a cura di D. De Santis, *Domande essenziali. Un contributo al problema dell'essenza*, in Id. (a cura di), *Di idee ed essenze. Un dibattito su fenomenologia e ontologia (1921-1930)*, Mimesis, Milano 2014, pp. 199-361.

15. *Polskie czasopisma filozoficzne* [Riviste filosofiche polacche], «Przegląd Warszawski», 2 (1925), pp. 108-110; 237-245.

1926

16. *Max Scheler*, «Słowo Polskie» 33, 154 (1926), pp. 6-7.

17. *O zagadnieniu obiektywności spostrzeżenia zewnętrznego*. [Sul problema dell'oggettività della percezione esterna]. [Corso tenuto da Ingarden nel semestre invernale 1926/27 presso l'Università di Lemberg]

Traduzioni:

Zum Problem der Objektivität der äußeren Wahrnehmung (Lemberger Vorlesungen), in RIGW 8, pp. 38-166.

1928

18. *Idealizm transcendentalny E. Husserla*, «Ruch Filozoficzny», 1-10 (1928-1929), pp. 167-168.

19. *Max Scheler, wspomnienie pośmiertne* [Max Scheler: in memoria], «Przegląd Filozoficzny», 31 (1928), 4, pp. 343-351.

Ora in:

[n. 130] *Z badań nad filozofią współczesną* [Studi in filosofia contemporanea], Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1963, pp. 629-639.

Traduzioni:

Nachruf auf Max Scheler (29.8.1974-19.5.1928), in RIGW 3, pp. 218-227.

1929

20. *Bemerkungen zum Problem Idealismus-Realismus*, «Jahrbuch für Philosophie und phänomenologische Forschung», 11 (1929), pp. 159-190 [suppl.: Husserl Festschrift].

Ora in:

RIGW 5, pp. 21-54.

21. *Zagadnienia tkwiące w problematyce idealizmu i realizmu* [Osservazioni riguardo al problema idealismo e realismo], «Ruch Filozoficzny», 1-10 (1928-1929), pp. 168-169

1930

22. *Psycho-fizjologiczna teoria [sic] poznania i jej krytyka* [La teoria psico-fisiologica della conoscenza e la sua critica], «Księga Pamiątkowa Gimnazjum im. K. Szajnochy», 1930, pp. 1-44.

23. *O nazwach i wyrażach funkcyjnych* [Su nomi e termini funzionali], «Ruch filozoficzny», 1-10 (1930-1931), pp. 204-205.

24. *Verbum finitum a zdanie* [Verbo finito terminante in -zdanie], «Ruch Filozoficzny», 1-10 (1930-1931), pp. 205-206.

1931

25. *Das literarische Kunstwerk. Eine Untersuchung aus dem Grenzgebiet der Ontologie, Logik, Literaturwissenschaft*, Niemeyer, Halle 1931.

Cfr. anche:

Das literarische Kunstwerk, Anhang: von den Funktionen der Sprache im Theaterschauspiel, II ed. rivista e ampl., Niemeyer, Tübingen 1960²; 1965³; 1972⁴.

Traduzioni:

O dziele literackim; badania z pogranicza ontologii, teorii języka i filozofii literatury, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1960.

tr. it. parz. a cura di G. Brozich-Lipszer; S. Cecconi, *Fenomenologia dell'opera d'arte letteraria*, Silva, Milano 1968.

tr. it. a cura di L. Gasperoni; G. Di Salvatore, *L'opera d'arte letteraria*, Centro Studi Campostrini, Verona 2011.

26. *Bemerkungen zu den Méditations Cartésiennes Edmund Husserls*, in *Kritische Bemerkungen zu Husserls Cartesianischen Meditationen*, in S. Strasser (hrsg.), Hua I, Nijhoff, Den Haag 1950; 1963², pp. 203-218. [Dattiloscritto datato tra il 1931 e il 1933 conservato nell'Ingarden-Archiv di Cracovia; redatto su sollecitazione di Husserl stesso e inserito in appendice all'edizione dell'*Husserliana*]

Ora in:

RIGW 5, pp. 55-111. [Contiene anche le annotazioni scartate da Ingarden nell'adattamento all'edizione dell'*Husserliana*]

27. *Niektóre założenia idealizmu Berkeleyya* [Alcune premesse dell'idealismo di Berkeley], «Księga Pamiątkowa Polskiego Towarzystwa Filozoficznego», 1931, pp. 215-258.

1932

28. *Edmund Husserl, Formale und transzendente Logik*, in RIGW 5, pp. 112-133. [Manoscritto conservato all'Ingarden-Archiv di Cracovia; nell'edizione RIGW vengono aggiunte le annotazioni contenute nell'edizione polacca del 1963]

Cfr. anche:

Edmund Husserl, Formale und transzendente Logik, «Kantstudien», 38 (1933), 1-2, pp. 206-209 [riproduzione parz.].

Traduzioni:

O Formalnej i transcendentalnej logice Husserla [Su *Logica formale e logica trascendentale* di Husserl], in [n. 130] *Z badań nad filozofią współczesną* [Studi in filosofia contemporanea], Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1963 pp. 467-515.

1933

29. *Zagadnienie tożsamości dzieła muzycznego* [Sull'identità dell'opera d'arte musicale], «Przegląd Filozoficzny», 36 (1933), 4, pp. 320-362.

Ora in:

Utwór muzyczny i sprawa jego tożsamości in [n. 103] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 2, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1958, pp. 161-295.

Cfr. anche:

Utwór muzyczny i sprawa jego tożsamości, PWM, Kraków 1973.

Traduzioni:

Das Musikwerk, in [n. 129] *Untersuchungen zur Ontologie der Kunst: Musikwerk, Bild, Architektur, Film*, Niemeyer, Tübingen 1962, pp. 1-136.

A. Fiorenza, *L'opera musicale e il problema della sua identità*, Flaccovio Editore, Palermo 1989.

30. *Formy obcowania z dziełem literackim* [Forme di contatto con l'opera d'arte letteraria], «Wiadomości Literackie», 10 (1933), 7, p. 3.

Ora in:

[n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 103-112.

1934

31. *Logistyczna próba ukształtowania filozofii* [Il tentativo logicista di riorganizzare la filosofia], «Przegląd Filozoficzny», 37 (1934), 4, pp. 335-346

Traduzioni:

L'essai logistique d'une refonte de la philosophie, «Revue Philosophique de la France et de l'Étranger», 120 (1935), 7-8, pp. 137-159.

Der logistische Versuch einer Neugestaltung der Philosophie. Eine kritische Bemerkung, in Comité d'Organisation du Congrès (ed.), *Actes du VIII-ème Congrès International de Philosophie à Prague, 1934*, Prague 1936, pp. 203-208.

Cfr. anche:

VII Kongres Filozoficzny w Pradze [L'ottavo congresso filosofico a Praga], «Pion», 3 (1935), 5, pp. 6-7.

32. *Edmund Husserl: twórca fenomenologii* [Edmund Husserl: il fondatore della fenomenologia], «Wiadomości Literackie», 11 (1934), 41, p. 4.

33. *Jeszcze "Atulli mirohłady"* [Altro a proposito di 'Atulli mirohłady'], «Wiadomości Literackie», 11 (1934), 43, p. 4.

Ora in:

Granicy przypaek dzieła literackiego, in [n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 177-184.

Traduzioni:

Ein Grenzfall des literarischen Werks, in *Gegenstand und Aufgaben der Literaturwissenschaft: Aufsätze und Diskussionsbeiträge* (1937-1964), hrsg. von R. Fieguth, Berlin, De Gruyter 1976, pp. 102-109.

34. *Niektóre sprawy sporne we współczesnej psychologii* [Alcune problematiche controverse della psicologia contemporanea], «Marchoń», 1 (1934-1935), 1, pp. 34-50.

1935

35. *Vom formalen Aufbau des individuellen Gegenstandes*, «Studia Philosophica», 1 (1935), pp. 29-106

36. *Człowiek i jego rzeczywistość* [L'uomo e la sua realtà], «Tydzień Polski», 6 (1935), p. 8.

Ora in:

[n. 182] *Książeczka o człowieku* [Un piccolo libro sull'uomo], WL, Kraków, 2017, pp. 25-38.

37. *Monachomachii humanistycznej ciąg dalszy* [La continuazione della Monacomachia umanistica], «Pion», 3 (1935), 5, pp. 2-3.

1936

38. *Formy poznawania dzieła literackiego* [Modi di cognizione dell'opera d'arte letteraria], in L. Biernacki (wyd.), *Zjazd Naukowy imienia Ignacego Krasickiego we Lwowie... 1935 roku*, Lwów 1936.

39. *Główne tendencje neopozytywizmu* [Tendenze principali del neo-positivismo], «Marchoń», 2 (1936), 2, pp. 264-278.

40. *Główne kierunki polskiej filozofii* [Principali correnti della filosofia polacca], «Studia Filozoficzne», 1 (1973), pp. 3-15. [Scritto in tedesco nel 1936 e pubblicato postumo in lingua polacca]

41. *Formy poznawania dzieła literackiego* [Modalità di conoscenza dell'opera d'arte letteraria], «Pamiętnik Literacki», 33 (1936), 3, pp. 163-192.

42. *Poznanie* [Conoscenza], «Świat i Życie», 4 (1936), pp. 345-354.

43. *Racjonalizm* [Razionalismo], «Świat i Życie», 4 (1936), pp. 507-515.

44. *Teoria poznania* [Teoria della conoscenza], «Świat i Życie», 4 (1936), pp. 1037-1087.

45. *Kazimierz Twardowski*, «Nowe Czasy», 2 (1936), 9, p. 4.

46. *Czy zadaniem filozofii jest synteza nauk szczegółowych?* [Il compito della filosofia è sintetizzare le scoperte delle scienze esatte?], «Kwartalnik Filozoficzny», 13 (1936), 3, pp. 195-214.

47. *Analiza zdania warunkowego* [Analisi della proposizione condizionale], «Sprawozdania PTPN», 10 (1936), pp. 17-27.

48. *Main Directions in Polish Philosophy*, «Dialectic and Humanism», 2 (1974), 1, pp. 91-103. [Testo redatto in tedesco a gennaio del 1963, immaginato come base per una lezione finalizzata a informare il pubblico straniero riguardo la storia della filosofia polacca]

1937

49. *O poznawaniu dzieła literackiego* [Sulla conoscenza dell'opera d'arte letteraria], Ossolineum, Lwów 1937.

Traduzioni:

Vom Erkennen das literarische Kunstwerk, Niemeyer, Tübingen 1968.

Ora in:

RIGW 13.

tlum. D. Gierulanka, *O poznawaniu dzieła literackiego*, PWN, Warszawa 1976. [trad. polacca della versione tedesca]

50. *Wandlungen in der philosophischen Atmosphäre in Polen*, «Slavische Rundschau», 9 (1937), 4, pp. 224-233.

51. *Der Mensch und die Zeit*, in R. Bayer (ed.), *Travaux du IX-ème Congrès International de Philosophie (Congrès Descartes)*, vol. 8, Hermann et cie, Paris 1937, pp. 54-60.

Traduzioni:

Człowiek i czas [Uomo e tempo], «Przegląd Filozoficzny», 41 (1938), pp. 54-67.

Ora in:

[n. 182] *Książeczka o człowieku* [Un piccolo libro sull'uomo], WL, Kraków, 2017, pp. 39-71.

Cfr. anche:

[n. 55] *Czas i człowiek: fragment* [Tempo e uomo: un frammento], «Czas», 352 (1937), 89, p. 15; [n. 57] *Człowiek i czas* [Uomo e tempo], «Przegląd Filozoficzny», 41 (1938), pp. 54-67; [n. 66] *Człowiek i czas* [Uomo e tempo], «Twórczość», 2 (1946), 2, pp. 121-137; *Człowiek i czas*, in [n. 182] *Książeczka o człowieku* [Un piccolo libro sull'uomo], WL, Kraków, 2017, pp. 39-71.

52. *Das ästhetische Erlebnis*, in V. Basch; P. Claudel; P. Valery (eds.), *II-ème Congrès International d'Esthétique et des Sciences de l'Art*, vol. 1, Librairie F. Alcan Paris 1937, pp. 54-60.

Ora in:

[n. 170] *Erlebnis, Kunstwerk und Wert. Vorträge zur Ästhetik 1937-1969*, Niemeyer, Tübingen 1969, pp. 3-8.

53. *O tak zwanej prawdzie w literaturze* [Sulla cosiddetta verità in letteratura], «Przegląd Współczesny», 61 (1937), 182, pp. 80-94; 183, pp. 72-91.

Ora in:

[n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 184-206.

54. *O psychologii i psychologizmie w nauce o literaturze* [Psicologia e psicologismo nella cultura letteraria], «Pion», 34 (1937), 5, pp. 1-2.

Ora in:

[n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 45-55.

55. *Czas i człowiek: fragment* [Tempo e uomo: un frammento], «Czas», 352 (1937), 89, p. 15.

Cfr. anche:

[n. 51] *Der Mensch und die Zeit*, in R. Bayer (ed.), *Travaux du IX-ème Congrès International de Philosophie (Congrès Descartes)*, vol. 8, Hermann et cie, Paris 1937, pp. 54-60; [n. 57] *Człowiek i czas* [Uomo e tempo], «Przegląd Filozoficzny», 41 (1938), pp. 54-67; [n. 66] *Człowiek i czas* [Uomo e tempo], «Twórczość», 2 (1946), 2, pp. 121-137; *Człowiek i czas*, in [n. 182] *Książeczka o człowieku* [Un piccolo libro sull'uomo], WL, Kraków, 2017, pp. 39-71.

56. *Sprawa formy i treści w dziele literackim* [Forma e contenuto nell'opera d'arte letteraria], «Życie Literackie», 5 (1937), 1, pp. 153-167.

1938

57. *Człowiek i czas* [Uomo e tempo], «Przegląd Filozoficzny», 41 (1938), pp. 54-67.

Cfr. anche:

[n. 51] *Der Mensch und die Zeit*, in R. Bayer (ed.), *Travaux du IX-ème Congrès International de Philosophie (Congrès Descartes)*, vol. 8, Hermann et cie, Paris 1937, pp. 54-60; [n. 55] *Czas i człowiek: fragment* [Tempo e uomo: un frammento], «Czas», 352 (1937), 89, p. 15; [n. 66] *Człowiek i czas* [Uomo e tempo], «Twórczość», 2 (1946), 2, pp. 121-137; *Człowiek i czas*, in [n. 182] *Książeczka o człowieku* [Un piccolo libro sull'uomo], WL, Kraków, 2017, pp. 39-71.

58. *Das Form-Inhalt Problem im literarischen Kunstwerk*, «Helikon», 1 (1938), 1-2, pp. 51-67.

Ora in:

[n. 170] *Erlebnis, Kunstwerk und Wert. Vorträge zur Ästhetik 1937-1969*, Niemeyer, Tübingen 1969, pp. 31-50.

Cfr. anche:

[n. 75] *Problém formy a obsahu w literarnim díle* [Il problema della forma e del contenuto nell'opera d'arte letteraria], «Blok Brno», 2 (1947), 1, pp. 4-7.

59. *Działalność naukowa Kazimierza Twardowskiego* [L'attività scientifica di Kazimierz Twardowski], in S. Łempicki; R. W. Ingarden; T. Czeżowski; R. Longchamps de Berier (eds.), *Kazimierz Twardowski: nauczyciel, uczonek, obywatel*, Polskie Towarzystwo Filozoficzne, Lwów 1938, pp. 13-30. [Discorso tenuto a Lemberg il 30 aprile 1938]

Traduzioni:

Die Wissenschaftliche Tätigkeit Kasimir Twardowskis, in RIGW 3, pp. 53-68.

60. *Mscisław Wartenberg*, «Dziennik Polski», 111 (1938), 4, p. 6.

1939

61. *Główne linie rozwoju poglądów filozoficznych Edmunda Husserla* [Direttrici generali nello sviluppo delle visioni filosofiche di Edmund Husserl], «Przegląd Filozoficzny», 42 (1939-45), 2, pp. 25-76.

Cfr. anche:

Główne fazy rozwoju poglądów filozofii Husserla [Le fasi principali dello sviluppo della filosofia di Husserl], in [n. 130] *Z badań nad filozofią współczesną* [Studi in filosofia contemporanea], Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1963, pp. 383-452.

Traduzioni:

Die Hauptphasen der Entwicklung der Philosophie Edmund Husserls, in RIGW 5, pp. 134-208.

1945

62. *W sprawie tzw. 'fenomenologizmu'* [Il cosiddetto 'fenomenologismo'], «Tygodnik Powszechny», 33 (1945), 1, p. 6.

1946

63. *O budowie obrazu. Szkic z teorii sztuki* [Sulla struttura del dipinto. Uno schizzo all'interno della teoria dell'arte], PAU, Kraków 1946.

Ora in:

O budowie obrazu in [n. 103], *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 2, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1958, pp. 5-111.

Traduzioni:

Das Bild, in [n. 129] *Untersuchungen zur Ontologie der Kunst: Musikwerk, Bild, Architektur, Film*, Niemeyer, Tübingen 1962, pp. 137-254.

64. *O dziele architektury* [L'opera d'arte architettonica], «Nauka i Sztuka», 2 (1946), 1, pp. 3-26; 2, pp. 26-51.

Ora in:

[n. 103], *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 2, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1958, pp. 113-160.

Traduzioni:

Das Werk der Architektur, in [n. 129] *Untersuchungen zur Ontologie der Kunst: Musikwerk, Bild, Architektur, Film*, Niemeyer, Tübingen 1962, pp. 255-315.

65. *Esencjalne zagadnienie formy i jej podstawowe pojęcia* [Il problema essenziale della forma e i suoi concetti fondamentali], «Kwartalnik Filozoficzny», 16 (1946), 2-4, pp. 101-164.
66. *Człowiek i czas* [Uomo e tempo], «Twórczość», 2 (1946), 2, pp. 121-137.

Cfr. anche:

[n. 51] *Der Mensch und die Zeit*, in R. Bayer (ed.), *Travaux du IX-ème Congrès International de Philosophie (Congrès Descartes)*, vol. 8, Hermann et cie, Paris 1937, pp. 54-60; [n. 55] *Czas i człowiek: fragment* [Uomo e tempo: un frammento], «Czas», 352 (1937), 89, p. 15; [n. 57] *Człowiek i czas* [Uomo e tempo], «Przegląd Filozoficzny», 41 (1938), pp. 54-67; *Człowiek i czas*, in [n. 182] *Książeczka o człowieku* [Un piccolo libro sull'uomo], WL, Kraków, 2017, pp. 39-71.

67. *O różnych rozumieniach 'prawdźliwości' w dziele sztuki* [Differenti concezioni della 'verità' nell'opera d'arte], «Zagadnienia Literackie», 10 (1946), 1, pp. 12-19; 2, pp. 16-43.
68. *Quelques remarques sur la relation de causalité*, in E. Castelli (a cura di), *Atti del congresso internazionale di Filosofia, Roma 15-20 novembre 1946*, vol. 2, Castellani, Milano 1948, p. 573-577.

1947

69. *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 1, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1947.

Cfr. anche:

[n. 78] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 2, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1948. Le riscritture tedesche del testo: [n. 134] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 1: Existentialontologie, Niemeyer, Tübingen 1964; [n. 145] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil. 1: Form und Wesen, Niemeyer, Tübingen 1965; [n. 146] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil 2: Welt und Bewußtsein, Niemeyer, Tübingen 1965; il terzo e ultimo volume è redatto unicamente in lingua tedesca, rimane incompiuto e viene edito postumo: [n. 186] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 3: Über die kausale Struktur der realen Welt, Niemeyer, Tübingen 1974. [Redatto tra il 1950 e il 1954]. Negli anni '80 D. Gierulanka procede a una traduzione polacca, cfr. [n. 191] tłum. D. Gierulanka, *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 3, PWN, Warszawa 1981.

Traduzioni:

[n. 134] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 1: Existentialontologie, Niemeyer, Tübingen 1964.

70. *Szkiece z filozofii literatury* [Schizzi di filosofia della letteratura], vol. 1: Polonista, Spółdzielnia wydawnicza, Łódź 1947.
71. *Quelques remarques sur la relations de causalité*, «Studia Philosophica», 3 (1947), pp. 151-166.
72. *Le temps, l'espace et le sentiment de réalité*, «Revue Internationale de Filmologie», 1 (1947), 2, pp. 127-141.

Traduzioni:

Kilka uwag o sztuce filmowej, in [n. 103] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 2, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1958, pp. 297-316.

Der Film, in [n. 129] *Untersuchungen zur Ontologie der Kunst: Musikwerk, Bild, Architektur, Film*, Niemeyer, Tübingen 1962, pp. 317-341.

73. *Ks. Konstanty Michalski, uczoney, filozof, człowiek* [Padre Kosntanty Michalski; intellettuale, filosofo, uomo], «Tygodnik Powszechny», 34 (1947), 3, pp. 1-2.
74. *O poznawaniu cudzych stanów psychicznych* [Studiare lo stato psicologico altrui], «Kwartalnik Psychologiczny», 13 (1947), pp. 1-28.

75. *Problém formy a obsahu w literarním díle* [Il problema della forma e del contenuto nell'opera d'arte letteraria], «Blok Brno», 2 (1947), 1, pp. 4-7.

Cfr. anche:

[n. 51] *Das Form-Inhalt Problem im literarischen Kunstwerk*, «Helikon», 1 (1938), 1-2, pp. 51-67.

Traduzioni:

Das Form-Inhalt-Problem im literarischen Kunstwerk, in [n. 170] *Erlebnis, Kunstwerk und Wert. Vorträge zur Ästhetik 1937-1969*, Niemeyer, Tübingen 1969, pp. 31-50.

76. *Quelques remarques sur le problème de la relativité de valeurs*, in *Actes du IIIe Congrès des Sociétés de Philosophie de Langue Française*, Vrin, Paris 1947.

Traduzioni:

[n. 73] *Uwagi o względności wartości* [Annotazioni riguardo alla relatività dei valori], «Przegląd Filozoficzny», 44 (1948), 1-3, pp. 82-94.

Ora in:

[n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 207-219.

77. *Międzynarodowy kongres filozoficzny w Rzymie* [Il congresso internazionale di filosofia a Roma], «Przegląd Filozoficzny», 43 (1947), 1-4, pp. 157-158.

1948

78. *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 2, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1948.

Cfr. anche:

[n. 69] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 1, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1947. Le riscritture tedesche del testo: [n. 134] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 1: Existentialontologie, Niemeyer, Tübingen 1964; [n. 145] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil. 1: Form und Wesen, Niemeyer, Tübingen 1965; [n. 146] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil 2: Welt und Bewußtsein, Niemeyer, Tübingen 1965; il terzo e ultimo volume è redatto unicamente in lingua tedesca, rimane incompiuto e viene edito postumo: [n. 186] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 3: Über die kausale Struktur der realen Welt, Niemeyer, Tübingen 1974. [Redatto tra il 1950 e il 1954]. Negli anni '80 D. Gierulanka procede a una traduzione polacca, cfr. [n. 191] tłum. D. Gierulanka, *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 3, PWN, Warszawa 1981.

Traduzioni:

[n. 145] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil. 1: Form und Wesen, Niemeyer, Tübingen 1965; [n. 146] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil 2: Welt und Bewußtsein, Niemeyer, Tübingen 1965.

A. Szylewicz (trans.); J Hartman (ed.), *Controversy over the Existence of the World*, vol. 2, Peter Lang Edition, Frankfurt am Main 2016.

79. *Z dziejów teorii dzieła literackiego. (Uwagi na marginesie Poetyki Arystotelesa)* [Sulla storia della teoria dell'opera d'arte letteraria. (Commento a margine alla *Poetica* di Aristotele)], «Kwartalnik Filozoficzny», 17 (1948), 1-2, pp. 133-172.

80. *Uwagi o względności wartości* [Annotazioni riguardo alla relatività dei valori], «Przegląd Filozoficzny», 44 (1948), 1-3, pp. 82-94.

81. *Nekolik uvab o filmovem umeni* [Alcune annotazioni riguardo all'arte del film], «Blok Brno», 3 (1948), 2, pp. 91-96.
82. *Wspomnienie o prof. Zawirskim* [Ricordando il professor Zawirski], «Dziennik Literacki», 18 (1948), 2, p. 7.
83. *Zagadnienie przypadku* [Il problema di caso], «Sprawozdania PAU», 49 (1948), 4, pp. 195-200.

Ora in:

- F. Kobiela, *Zagadnienie przypadku - O pewnym odczycie Romana Ingardena*, «Kwartalnik filozoficzny», 45 (2017), 1, pp. 157-166.
84. *Krytyczne uwagi o poglądach fonologicznych. Zdziejów teorii języka w XX wieku* [Osservazioni critiche sui concetti fonologici. Storia della teoria del linguaggio nel XX sec.], «Sprawozdania PAU», 49 (1948), 3, pp. 124-129.

Ora in:

[n. 183] *Z teorii języka i filozoficznych podstaw logiki* [La teoria del linguaggio e le basi filosofiche della logica], D. Gierulanka (wyd.), PWN, Warszawa 1972, pp. 15-28.

Traduzioni:

Kritische Bemerkungen zu den Ansichten der Phonologen, in *Gegenstand und Aufgaben der Literaturwissenschaft: Aufsätze und Diskussionsbeiträge (1937-1964)*, hrsg. von R. Fieguth, Berlin, De Gruyter 1976, pp. 110-124.

85. *Metodologiczny wstęp do teorii poznania* [Introduzione metodologica alla teoria della conoscenza], «Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego», 3 (1948), pp. 242-244.

1949

86. *Les modes d'existence et le problème 'idéalisme-réalisme'*, in E.W. Beth (ed.), *Proceedings of the 10th International Congress of Philosophy, Amsterdam 1948*, North-Holland Pub. Co, Amsterdam 1949, pp. 347-350.
87. *Ze studiów nad zagadnieniem formy i treści dzieła sztuki* [Studi su forma e contenuto di un'opera d'arte], «Przegląd Filozoficzny», 45 (1949), 1-2, pp. 65-86.
88. *O sądzie warunkowym* [Sul giudizio condizionale], «Kwartalnik Filozoficzny», 18 (1949), 3-4, p. 263-308.
89. *Des différentes conceptions de la vérité dans l'œuvre d'art*, «Revue d'Esthétique», 2 (1949), 2, pp. 162-180.
90. *Über die äußere Wahrnehmung*. [Manoscritto conservato nell'Ingarden-Archiv di Cracovia che reca in calce il testo "Rabka 1949?", da leggersi probabilmente come luogo e data di stesura del testo. Contiene lo schema e l'incipit di un'opera non realizzata]

Ora in:

RIGW 8, pp. 176-192.

1950

91. *Descartes a fizyka nowożytna* [Descartes e la fisica moderna], «Kwartalnik Filozoficzny», 19 (1950), 1-2, pp. 71-149.
92. *Wspomnienie o Stanisławie Ignacym Witkiewiczu* [Ricordando Stanisławie Ignacym Witkiewiczu], «Tygodnik Powszechny», 20 (1950), 7, pp. 3-4.

1953

93. *De la structure du tableau*, «Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et Lettres 1945», 1-10 (1953), pp. 36-39.
94. *De la poésie*, «Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et Lettres 1945», 1-10 (1953), pp. 39-42.
95. *Lekceważenie pamięci* [La memoria fraintesa], «Muzeum», 1 (1953), pp. 8-18.

1955

96. *O tłumaczeniach* [Sulla traduzione], in M. Rusinek (wyd.), *O sztuce tłumaczenia* [L'arte della traduzione], Ossolineum, Wrocław 1955, pp. 127-190.

Traduzioni:

trans. by *On Translation*, «Analecta Husserliana», 33 (1991), pp. 131-192.

1956

97. *Le valeur esthétique et le problème de son fondement objectif*, in Istituto di Estetica dell'Università di Torino (a cura di), *Atti del III Congresso Internazionale di estetica, Venezia 3-5 settembre 1956*, Edizioni della Rivista di Estetica, Torino 1957, pp. 167-173.

Traduzioni:

tłum. M. Turowicz, *Wartość estetyczna i zagadnienie jej obiektywnego ugruntowania*, in [n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 258-265.

98. *Über den transzendentalen Idealismus bei E. Husserl*, in H.L. van Breda; J. Taminiaux (hrsg.), *Husserl und das Denken der Neuzeit. Akten des II. Internationalen phänomenologischen Kolloquiums, Krefeld 1956*, *Phaenomenologica* 2, Nijhoff, Den Haag 1959, pp. 190-204.

Ora in:

RIGW 5, pp. 209-223.

Traduzioni:

De l'idéalisme transcendantal chez E. Husserl, in H.L. van Breda; J. Taminiaux (hrsg.), *Husserl und das Denken der Neuzeit. Akten des II. Internationalen phänomenologischen Kolloquiums, Krefeld 1956*, Nijhoff, Den Haag 1959, pp. 205-215.

1957

99. *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 1, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1957.
100. *Über die gegenwärtigen Aufgaben der Phänomenologie*, «Archivio di Filosofia», 25 (1957), 1-2, pp. 229-241.

Ora in:

RIGW 5, pp. 225-236.

Traduzioni:

I compiti attuali della fenomenologia, «Archivio di Filosofia», 26 (1957), 1-2, pp. 243-249.

101. *Die Asymmetrie der ursächlichen Beziehung*, «Philosophisches Jahrbuch der Görres-Gesellschaft», 66 (1958) [*Festschrift für Hedwig Conrad-Martius*], pp. 100-110.

102. *Wspomnienie o Stanisławie Ignacym Witkiewiczu* [In memoria di Stanisławie Ignacym Witkiewiczu], in T. Kotarbinski, *Stanisławie Ignacym Witkiewiczu, człowiek i twórca* [Stanisławie Ignacym Witkiewiczu; uomo e artista], Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1957, pp. 169-170.

1958

103. *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 2, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1958.

Cfr. anche:

Studia z estetyki, 2 voll., PWN, Warszawa 1966². [Con una bibliografia di Ingarden redatta da A. Póltwaski]

104. *The Hypothetical Proposition*, «Philosophy and Phenomenological Research: A Quarterly Journal», 4 (1958), pp. 435-450.
105. *Bemerkungen zum Problem des ästhetischen Werturteils*, «Rivista di Estetica», 3 (1958), 3, pp. 414-423.

Ora in:

[n. 170] *Erlebnis, Kunstwerk und Wert. Vorträge zur Ästhetik 1937-1969*, Niemeyer, Tübingen 1969, pp. 3-7.

Traduzioni:

Osservazioni sul problema del giudizio di valore estetico, in *Il giudizio estetico. Atti del simposio di Estetica. Venezia 1958*, Edizioni della rivista di estetica, Padova 1961, pp. 41-50.

tlum. M. Turowicz, *Uwagi o estetycznym sędzię wartościującym*, in [n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 153-164.

1959

106. *Le problème de la constitution et le sens de la réflexion constitutive chez Edmond Husserl*, in *Cahiers de Royaumont: Philosophie: Husserl*, III, Editions de Minuit, Paris 1959, pp. 242-264; (contributi alla discussione) 66-67; 88-89; 188; 233-234; 265-270; 329-330; 373. [Conferenza tenutasi il 27 aprile 1957]

Traduzioni:

Zagadnienie konstytucji i sens rozważania konstytucyjnego u E. Husserla, in [n. 130] *Z badań nad filozofią współczesną* [Studi in filosofia contemporanea], Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1963, pp. 516-549.

Das Konstitutionsproblem und der Sinn der konstitutiven Betrachtung bei Edmund Husserl, in RIGW 5, pp. 237-267. [Manoscritto in preparazione del convegno di Royaumont conservato nell'Ingarden-Archiv di Cracovia]

107. *Von den Funktionen der Sprache im Theaterschauspiel*, «Zagadnienia Rodzajów Literackich», 1 (1959), pp. 65-91.
108. *L'intuition Bersonienne et le problème phénoménologique de la constitution*, in *Actes du X-ème Congrès Bergson, Paris, 17-19 mai 1959*, Colin, Paris 1959, I, pp. 163-166; II (discussions), pp. 26-27.
109. *Edmund Husserl zum 100. Geburtstag*, «Zeitschrift für philosophische Forschung», 13 (1959), 3, pp. 459-463.

Ora in:

RIGW 5, pp. 268-273.

Traduzioni:

Prezémówienie radiowe urodzin Edmunda Husserla, in [n. 130] *Z badań nad filozofią współczesną* [Studi in filosofia contemporanea], Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1963, pp. 623-628.

110. *Besinnung auf Grundfragen*, in S. Hafner; O. Turecek; G. Wytrzens (hrsg.), *Slawische Geisteswelt, West- und Südslaven*, III: Mensch und Welt, Holle, Baden-Baden 1959, pp. 145-154.

1960

111. *Das literarische Kunstwerk, Anhang: von den Funktionen der Sprache im Theaterschauspiel*, II ed. rivista e ampl., Niemeyer, Tübingen 1960²; 1965³; 1972⁴.
112. *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], voll. 1-2, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1960².
113. *Wykłady i dyskusje z estetyki* [Lezioni e discussioni riguardo all'estetica], A. Szczepańska (a cura di), Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1981.
114. *O tak zwanym malarstwie abstrakcyjnym* [Sulla cosiddetta pittura astratta], «Estetyka», 1 (1960), pp. 147-168.

Traduzioni:

G. Vattimo, *La pittura astratta*, «Rivista di estetica», 6 (1961), 2, pp. 165-190.

Über die sogenannte „abstrakte“ Malerei, in [n. 170] *Erlebnis, Kunstwerk und Wert. Vorträge zur Ästhetik 1937-1969*, Niemeyer, Tübingen 1969, pp. 51-76.

115. *L'homme et la nature*, in *Atti del XII Congresso Internazionale di Filosofia, Venezia 12-18 settembre 1958*, Sansoni, Firenze 1960, vol. 2, pp. 209-213.

Traduzioni:

Człowiek i przyroda, in [n. 182] *Książeczka o człowieku* [Un piccolo libro sull'uomo], WL, Kraków, 2017, pp. 9-14.

116. *O zagadnieniu percepcji dzieła muzycznego. Fragment* [Sulla questione della percezione dell'opera d'arte musicale. Un frammento], in T. Czeżowski, *Charakteria; rozprawy filozoficzne, złożone w darze Władysławowi Tatarkiewiczowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, PWN, Warszawa 1960, pp. 109-124.

Ora in:

[n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 129-146.

117. *Notes sur l'objet de l'histoire de la philosophie*, tr. fr. L. Kolodziej, «Diogène», 29 (1960), 7, pp. 130-141.

Cfr. anche:

Reflections on the Subject Matter of the History of Philosophy, «Diogène», 29 (1960), 7, pp. 111-121.

118. *Podstawowe twierdzenia o budowie dzieła literackiego e Dodatek: Przedmiot i zadania wiedzy o literaturze* [Asserzioni fondamentali circa la struttura dell'opera letteraria con un'appendice sull'oggetto e lo scopo della teoria letteraria], in H. Markiewicz, *Teoria badań literackich w Polsce*, vol. II, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1960, pp. 178-206.
119. *Raccourcis de perspective du temps dans la concrétisation de l'œuvre littéraire*, tr. fr. E. Willman, «Revue de Métaphysique et de Morale», 65 (1960), 1, pp. 19-51.
120. *Prinzipien einer erkenntniskritischen Betrachtung der ästhetischen Erfahrung*, in *Actes du IV-ème Congrès International d'Esthétique, Athens 1960*, Myrtides, Athens 1962, pp. 622-631.

Ora in:

[n. 170] *Erlebnis, Kunstwerk und Wert. Vorträge zur Ästhetik 1937-1969*, Niemeyer, Tübingen 1969, pp. 19-27.

121. *Poetik und Sprachwissenschaft*, in *Poetics. Proceedings of the International Conference on Poetics, Warsaw 1960*, PWN-Mouton, Warszawa-Den Haag 1961, pp. 3-9.

1961

122. *Zasady epistemologicznego rozważania doświadczenia estetycznego* [I principi della considerazione epistemologica dell'esperienza estetica], «Estetyka», 2 (1961), pp. 3-11.

Ora in:

[n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 165-174.

123. *Aesthetic Experience and Aesthetic Object*, trans. J. Makota; S. Moser, «Philosophy and Phenomenological Research», 21 (1961), 3, pp. 289-313; ora in P. J. McCormick (ed.), *Selected Papers in Aesthetics*, Catholic University of America Press, Washington D.C.; Philosophia Verlag, München 1985, pp. 107-132.

Traduzioni:

Przeżycie estetyczne, in [n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 97-102.

124. *Nature Humaine*, in *Actes du XI-ème Congrès des Sociétés de Philosophie de langue française, Montpellier, 4-6 septembre 1961*, Presses universitaires de France, Paris 1961, pp. 220-223.

Traduzioni:

O naturze ludzkiej, in [n. 182] *Książeczka o człowieku* [Un piccolo libro sull'uomo], D. Gierulanka (wyd.), WL, Kraków 1972; 1973², 2017, pp. 17-23.

125. *O dyskusji owocnej słów kilka* [Alcuni cenni riguardo alla discussione fruttuosa], «Przegląd Kulturalny», 10 (1961), 41, p. 1.

Ora in:

[n. 182] *Książeczka o człowieku* [Un piccolo libro sull'uomo], D. Gierulanka (wyd.), WL, Kraków 1972; 1973², 2017, pp. 183-187.

1962

126. *Bemerkungen zum Problem der Begründung*, «Studia Logica», 13 (1962), pp. 153-176.

127. *Le mot comme élément d'une langue*, in *Thinking and Meaning. Rapports des entretiens d'Oxford 1962*, «Logique et Analyse», 5 (1962), 20, pp. 212-216.

128. *Edith Stein on Her Activity as an Assistant of Edmund Husserl. Extracts from the Letters of Edith Stein with a Commentary ad Introductory Remarks*, «Philosophy and Phenomenological Research», 23 (1962), 2, pp. 155-175.

129. *Untersuchungen zur Ontologie der Kunst: Musikwerk, Bild, Architektur, Film*, Niemeyer, Tübingen 1962.

1963

130. *Z badań nad filozofią współczesną* [Studi in filosofia contemporanea], Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1963.

- *Filozofia w rozumieniu Fr. Brentany* [La filosofia di Franz Brentano], pp. 195-249.

Traduzioni:

Die Auffassung der Philosophie bei Franz Brentano, in RIGW 3, pp. 1-52.

- *O motywach, które doprowadziły Husserla do transcendentnego idealizmu* [Sui motivi che hanno condotto Husserl all'idealismo trascendentale], pp. 550-662.

Traduzioni:

Über die Motive, die Husserl zum transzendentalen Idealismus geführt haben, in RIGW 5, pp. 274-351.

131. *Leopold Blaustein, teoretyk radia i filmu* [Leopold Blaustein; Radio and Film Theoretician], «Zeszyty Prasoznawcze», 4 (1963), 4, pp. 86-93.

132. trad. par W. Weideli, *Il oblige le lecteur à penser par lui même*, «Supplement littéraire du Journal de Genève», 293 (9.11.1963), p. v.

133. *Husserls Betrachtungen zur Konstitution des physikalischen Dinges*, in Archives de l'Institut International des Sciences Théoretiques (ed.), *La phénoménologie et les sciences de la nature. Colloque de l'Académie Internationale de Philosophie des Sciences, Fribourg, 2-4 Septembre 1963*, Office international de librairie, Bruxelles 1965, pp. 36-87.

Ora in:

RIGW 5, pp. 352-399.

Cfr. anche:

Husserl Betrachtungen zur Konstitution des physikalischen Dinges, «Archives de Philosophie», 27 (1964), 3-4, pp. 356-407.

1964

134. *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 1: Existentialontologie, Niemeyer, Tübingen 1964.

Cfr. anche:

Volumi originali in lingua polacca: [n. 69] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 1, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1947; [n. 78] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 2, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1948. Volumi correlati in lingua tedesca: [n. 145] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil. 1: Form und Wesen, Niemeyer, Tübingen 1965; [n. 146] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil 2: Welt und Bewußtsein, Niemeyer, Tübingen 1965; il terzo e ultimo volume è redatto unicamente in lingua tedesca, rimane incompiuto e viene edito postumo: [n. 186] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 3: Über die kausale Struktur der realen Welt, Niemeyer, Tübingen 1974. [Redatto tra il 1950 e il 1954]. Negli anni '80 D. Gierulanka procede a una traduzione polacca, cfr. [n. 191] tłum. D. Gierulanka, *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 3, PWN, Warszawa 1981.

Traduzioni:

[n. 69] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 1, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1947.

135. *Artistic and Aesthetic Values*, «British Journal of Aesthetics», 4 (1964), 3, pp. 198-213.

Ora in:

P. J. McCormick (ed.), *Selected Papers in Aesthetics*, Catholic University of America Press, Washington D.C.; Philosophia Verlag, München 1985, pp. 91-106.

Traduzioni:

Wartości artystyczne i wartości estetyczne, in [n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 266-287.

136. *Czego nie wiemy o wartościach?* [Cosa non sappiamo dei valori?]. [Intervento di Ingarden letto a Cracovia il 18 gennaio 1964]

Ora in:

[n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 220-257.

Traduzioni:

Was wir über die Werte nicht wissen, in [n. 170] *Erlebnis, Kunstwerk und Wert. Vorträge zur Ästhetik 1937-1969*, Niemeyer, Tübingen 1969, pp. 97-141.

tr. it. a cura di C. Preziuso, *Quello che non sappiamo sui valori*, «Archivio di Storia della Cultura», 27 (2014), pp. 557-600.

137. *Times and Modes of Being*, trans. H. Michejda, Charles C. Thomas Publ., Springfield 1964.

138. *Das schöpferische Verhalten des Autors und das Mitschöpfertum des Virtuosen und der Zuhörer*, in *Aspecten van Creativiteit, Verhandelingen voorgedragen in een zitting ter herdenking van het 50-jarig bestaan van het Bureau voor Muziek-Auteursrecht*, BUMA, Amsterdam 1964, pp. 29-33.

Traduzioni:

tlum. M. Turowicz, *Twórcze zachowanie autora i współtworzenie przez wirtuoza i słuchacza*, in [n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 147-152.

139. *W sprawie budowy dzieła literackiego. Profesorowi Markiewiczowi w odpowiedzi* [Sulla struttura dell'opera d'arte letteraria. Una risposta al Professor Markiewicz], «Pamiętnik Literacki», 55 (1964), 1, pp. 183-202.

Traduzioni:

übers. I. Paulmann, *Zum Aufbau des literarischen Kunstwerks*, in *Gegenstand und Aufgaben der Literaturwissenschaft: Aufsätze und Diskussionsbeiträge (1937-1964)*, De Gruyter, Berlin 1976, pp. 135-159.

140. *Zakończenie dyskusji z prof. Markiewiczem* [Concludendo la mia discussione con il Professor Markiewicz], «Pamiętnik Literacki», 55 (1964), 2, pp. 435-438.

Traduzioni:

übers. I. Paulmann, *Abschluß der Diskussion mit Prof. H. Markiewicz*, in *Gegenstand und Aufgaben der Literaturwissenschaft: Aufsätze und Diskussionsbeiträge (1937-1964)*, De Gruyter, Berlin 1976, pp. 160-164.

141. *List do Redakcji* [Lettera all'editore], «Studia Estetyczne», 1 (1964), pp. 245-247. [Risposta a Jadwiga Sławińska]

142. *Fenomenologia*, in *Wielka Encyklopedia*, III, PWN, Warszawa 1964, p. 616.

143. *Edmund Husserl*, in *Wielka Encyklopedia*, IV, PWN, Warszawa 1964, p. 776.

144. *Das Problem des Systems der ästhetisch relevanten Qualitäten*, in J. Aler, *Actes du V-ème Congrès International d'Esthétique*, Amsterdam 1964, Mouton, Den Haag 1968, pp. 448-456.

Ora in:

[n. 170] *Erlebnis, Kunstwerk und Wert. Vorträge zur Ästhetik 1937-1969*, Niemeyer, Tübingen 1969, pp. 181-218.

Traduzioni:

[n. 147] *Zagadnienie systemu jakości estetycznie doniosłych* [Sul sistema delle qualità esteticamente di valore], «Studia Estetyczne», 2 (1965), pp. 3-26.

1965

145. *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil. 1: Form und Wesen, Niemeyer, Tübingen 1965.

Cfr. anche:

Volumi originali in lingua polacca: [n. 69] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 1, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1947; [n. 78] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 2, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1948. Volumi correlati in lingua tedesca: [n. 134] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 1: Existentialontologie, Niemeyer, Tübingen 1964; [n. 139] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil 2: Welt und Bewußtsein, Niemeyer, Tübingen 1965; il terzo e ultimo volume è redatto unicamente in lingua tedesca, rimane incompiuto e viene edito postumo: [n. 186] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 3: Über die kausale Struktur der realen Welt, Niemeyer, Tübingen 1974. [Redatto tra il 1950 e il 1954]. Negli anni '80 D. Gierulanka procede a una traduzione polacca, cfr. [n. 191] tłum. D. Gierulanka, *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 3, PWN, Warszawa 1981.

Traduzioni:

[n. 78] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 2, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1948, pp. 1-501.

146. *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil 2: Welt und Bewußtsein, Niemeyer, Tübingen 1965.

Cfr. anche:

Volumi originali in lingua polacca: [n. 69] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 1, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1947; [n. 78] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 2, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1948. Volumi correlati in lingua tedesca: [n. 134] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 1: Existentialontologie, Niemeyer, Tübingen 1964; [n. 145] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil 1: Form und Wesen, Niemeyer, Tübingen 1965; il terzo e ultimo volume è redatto unicamente in lingua tedesca, rimane incompiuto e viene edito postumo: [n. 186] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 3: Über die kausale Struktur der realen Welt, Niemeyer, Tübingen 1974. [Redatto tra il 1950 e il 1954]. Negli anni '80 D. Gierulanka procede a una traduzione polacca, cfr. [n. 191] tłum. D. Gierulanka, *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 3, PWN, Warszawa 1981.

Traduzioni:

[n. 78] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 2, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1948, pp. 502-848.

147. *Zagadnienie systemu jakości estetycznie doniosłych* [Sul sistema delle qualità esteticamente di valore], «Studia Estetyczne», 2 (1965), pp. 3-26.

Ora in:

[n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 288-315.

1966

148. *Przeżycie, dzieło, wartość* [Esperienza, opera d'arte e valore], Wydawnictwo Literackie, Kraków 1966.

149. *Werte, Normen und Strukturen nach René Wellek*, «Deutsche Vierteljahrsschrift für Literaturwissenschaft und Geistesgeschichte», 40 (1966), 1, pp. 43-55.

150. *Einige ungelöste Probleme der Werttheorie*, in D. Gerhardt; W. Weintraub; H.-J. zum Winkel, *Orbis scriptus: Dmitrij Tschžewskij zum 70. Geburtstag*, Fink, München 1966, pp. 365-373.

151. *Uwagi o niektórych twierdzeniach ontologicznych w książce Kazimierza Twardowskiego pt. Zur Lehre vom Inhalt und Gegenstand der Vorstellungen* [Commenti su alcuni asserti ontologici in *Zur Lehre vom Inhalt und Gegenstand der Vorstellungen* di Kazimierz Twardowski], «Ruch Filozoficzny», 25 (1966), 1-2, pp. 21-35.

Traduzioni:

W. Galewicz, *Bemerkungen über einige ontologische Thesen im Buch Zur Lehre vom Inhalt und Gegenstand der Vorstellungen von Kasimir Twardowski*, in RIGW 3, pp. 69-91.

152. *Uwagi do Uwag Zofii Lissy* [Osservazioni sulle *Osservazioni* di Zofia Lissa], «Studia Estetyczne», 3 (1966), pp. 115-128.

Traduzioni:

Strazeński, *Bemerkungen zu den Bemerkungen von Professor Zofia Lissa*, «Studia Filozoficzne», 4 (1970), pp. 351-363.

153. *O bezpośrednim poznaniu apriorycznym* [Sulla conoscenza immediata a priori], in W. Krajewski (wyd.), *Główne zagadnienia filozofii*, vol. 2, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1966, pp. 228-239.

154. *Zygmunt Łempicki jako teoretyk literatury* [La teoria della letteratura di Zygmunt Łempicki], in H. Markiewicz; B. Suchodolski; R. W. Ingarden (eds.), *Zygmunt Łempicki: Wybór pism, Tom II, Studia z teorii literatury*, Warszawa 1966, pp. 9-17.

1967

155. *Införing I Edmund Husserl Fenomenologi* [Introduzione alla fenomenologia Husserl], Johan Grundt Tanum, Oslo 1970. [Lezioni tenute da Ingarden all'Università di Oslo nel 1967]

Traduzioni:

A. Póltwaski, *Wstęp do fenomenologii Husserla*, PWN, Warszawa 1974.

Einführung in die Phänomenologie Edmund Husserls. Osloer Vorlesungen 1967, hrsg. von G. Häfliger, RIGW 4, Niemeyer, Tübingen 1992.

Probleme der Husserlschen Reduktion, «Analecta Husserliana», 4 (1976), pp. 1-71. [parz.]

156. *Betrachtungen zum Problem der Objektivität*, «Zeitschrift für philosophische Forschung», 21 (1967), 1, pp. 31-46; 2, pp. 242-260.

Ora in:

[n. 170] *Erlebnis, Kunstwerk und Wert. Vorträge zur Ästhetik 1937-1969*, Niemeyer, Tübingen 1969, pp. 219-256.

157. *Poglady J. Volkelt na wczucie* [La concezione dell'empatia di J. Volkelt], «Studia Estetyczne», 4 (1967), pp. 135-149.

Ora in:

[n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 113-128.

158. *Z teorii dzieła literackiego* [Sulla teoria dell'opera d'arte letteraria], in H. Markiewicz (wyd.), *Problemy teorii literatury*, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków 1967, pp. 7-59.

159. tr. it. a cura di G. Brozich-Lipizer, *La "vita" dell'opera letteraria*, «Il Verri», 23 (1967), pp. 3-28. [Trad. parz. di [n. 25] *Das literarische Kunstwerk*, Niemeyer, Halle 1960², pp. 571-612]

1968

160. trans. B. László, *A kép és az irodalmi műalkotás* [L'immagine e l'opera d'arte letteraria], «Helikon», 14 (1968), pp. 3-4; 296-403.

161. trans. F. Christiansen, *Problemetet om verdienes "relativitet"* [Problemi riguardo alla relatività dei valori], «Minerava», 12 (1968), pp. 181-195.

162. R. W. Ingarden (hrsg.), *Briefe an Roman Ingarden. Mit Erläuterungen und Erinnerungen an Husserl*, Nijhoff, Den Haag 1968.

163. *Meine Erinnerungen an Edmund Husserl*, in R. W. Ingarden (hrsg.), *Briefe an Roman Ingarden. Mit Erläuterungen und Erinnerungen an Husserl*, Nijhoff, Den Haag 1968, pp. 106-135.

Ora in:

RIGW 5, pp. 400-430.

164. *Erläuterungen zu den Briefen*, in R. W. Ingarden (hrsg.), *Briefe an Roman Ingarden. Mit Erläuterungen und Erinnerungen an Husserl*, Nijhoff, Den Haag 1968, pp. 136-184.

165. *Die ontischen Fundamente der Verantwortung*, in *Akten des XIV. Internationalen Kongresses für Philosophie, Wien 1968*, Herder, Vienna 1968, vol. 1, pp. 235-242.

166. *Ästhetik und Kunstphilosophie*, in *Akten des XVI. Internationalen Kongresses für Philosophie, Wien 1968*, Herder, Vienna 1969, vol. 4, pp. 214-219.

167. *De la connaissance de l'œuvre littéraire*, «Archives de Philosophie», 31 (1968), 2, pp. 202-263.

168. *Sprawa stosowania metod statystycznych do badania dzieła sztuki* [Sull'applicazione di metodi statistici all'analisi delle opere d'arte], «Kultura i Społeczeństwo», 12 (1968), 4, pp. 35-50.

Ora in:

[n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 56-94.

169. *O badaniach filozoficznych Edith Stein (12.10.1891-9.8.1942)* [Sulle ricerche filosofiche di Edith Stein (10.12.1891-8.9.1942)], «Znak», 23 (1971), 4, pp. 389-409. [Intervento presentato il 6 aprile 1968 a Cracovia su invito di S.E. Card. Karol Wojtyła]

Traduzioni:

übers. von P. Taranczewski, *Über die Philosophische Forschungen Edith Steins*, «Freiburger Zeitschrift für Philosophie und Theologie», 26 (1979), 2-3; pp. 456-480. Anche in W. Herbstrith (hrsg.), *Edith Stein – eine große Glaubenszeugin*, Plöger, Annweiler 1986, pp. 203-229.

Ora in:

RIGW 3, pp. 228-253. [trad. rivista e corretta]

1969

170. *Erlebnis, Kunstwerk und Wert. Vorträge zur Ästhetik 1937-1969*, Niemeyer, Tübingen 1969.

- *Der ästhetische Wert und das Problem seiner Fundierung im Kunstwerk*, pp. 143-151.
- *Künstlerische und ästhetische Werte*, pp. 153-179.
- *Zum Problem der „Relativität“ der Werte*, pp. 79-96.

171. *Co jest nowego w ostatniej pracy Husserla?* [Cosa c'è di nuovo nell'ultima opera di Husserl?], «Studia Filozoficzne», 4-5 (1970), pp. 3-14. [Intervento presentato l'11 ottobre 1969 alla Società Filosofica Polacca a Cracovia]

Traduzioni:

What is new in Husserl's Crisis?, «Analecta Husserliana», 2 (1972), pp. 23-47.

Was gibt es Neues in Husserls Krisis?, in RIGW 5, pp. 431-459. [Manoscritto preparatorio per l'intervento di Cracovia conservato nell'Ingarden-Archiv di Cracovia]

172. *Z rozważań nad wartościami moralnymi* [Meditazioni sui valori morali], in *Rozprawy filozoficzne. Księga Pamiątkowa z okazji 80 rocznicy urodzin prof. T. Czeżomskiego*, «Prace Wydziału Filologiczno-Filozoficznego», 21 (1969), 2, pp. 105-117.
173. *Funkcje artystyczne języka* [Le funzioni artistiche del linguaggio], in [n. 175] *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970, pp. 316-378. [Intervento presentato alla sezione di estetica della Società Filosofica Polacca durante le sessioni tenutesi il 12 maggio e il 9 giugno 1969]
174. *The Physicalistic Theory of Language and the World of Literature*, trans. M. Pelikan, «Yearbook of Comparative Criticism», 2 (1969), pp. 80-98.

Ora in:

P. J. McCormick (ed.), *Selected Papers in Aesthetics*, Catholic University of America Press, Washington D.C.; Philosophia Verlag, München 1985, pp. 163-179.

1970

175. *Studia z estetyki* [Studi di estetica], vol. 3, PWN, Warszawa 1970.
176. *Über die Verantwortung; ihre ontischen Fundamente*, Reclam, Stuttgart 1970.

Traduzioni:

- A. Setola, *Sulla responsabilità. I suoi fondamenti ontici*, CSEO, Bologna 1982.
- S. Bertolini, *La responsabilità*, Scholé, Brescia 2022.
177. *Künstlerische Funktionen der Sprache. Ein Ausblick*, «Sprachkunst», 1 (1970), 1-2, pp. 20-31.

Manoscritti non datati e opere pubblicate postume:

1971

178. *U podstaw teorii poznania* [Fondazione della teoria della conoscenza], PWN, Warszawa 1971.

Traduzioni:

RIGW 7.1

Cfr. anche:

RIGW 7.2

179. *Bericht über meine Studien zur Ästhetik*, in R. Klibansky (ed.), *Contemporary Philosophy. A Survey*, La nuova Italia, Firenze 1971, vol. 4, pp. 106-110.
180. *Ausgangprobleme zur Betrachtung der kausalen Struktur der Welt*, in R.B. Palmen; R. Hamerton-Kelly (eds.), *Philomates, Studies and Essays in Memory of Philip Merlan*, Nijhoff, Den Haag 1971, pp. 398-411. [Contiene i primi due paragrafi del terzo volume di *Der Streit um die Existenz der Welt*. Redatto da Ingarden prima della morte e da lui segnalato come anticipazione dei contenuti di *Streit III*]

Cfr. anche:

- [n. 186] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 3: *Über die kausale Struktur der realen Welt*, Niemeyer, Tübingen 1974.
181. *Die vier Begriffe der Transzendenz und das Problem des Idealismus bei Husserl*, «Analecta Husserliana», 1 (1971), pp. 36-74.

1972

182. *Książeczka o człowieku* [Un piccolo libro sull'uomo], D. Gierulanka (wyd.), WL, Kraków 1972; 1973², 2017.
183. *Z teorii języka i filozoficznych podstaw logiki* [La teoria del linguaggio e le basi filosofiche della logica], D. Gierulanka (wyd.), PWN, Warszawa 1972.
184. *Max Bense und das Problem der Anwendung statistischer Methoden in der Literaturforschung*, «Sprachkunst», 3 (1972), 3-4, pp. 177-213.
185. *Filozofia Edmunda Husserla, Zarys encyklopedyczny* [La filosofia di Edmund Husserl. Un profilo enciclopedico], «Studia Filozoficzne», (1972) [edizione speciale dedicata alla fenomenologia di Roman Ingarden], pp. 5-17.

1974

186. *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 3: *Über die kausale Struktur der realen Welt*, Niemeyer, Tübingen 1974. [Redatto tra il 1950 e il 1954]

Cfr. anche:

Volumi correlati in lingua tedesca: [n. 134] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 1: Existentialontologie, Niemeyer, Tübingen 1964; [n. 145] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil 1: Form und Wesen, Niemeyer, Tübingen 1965; [n. 146] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil 2: Welt und Bewußtsein, Niemeyer, Tübingen 1965. Volumi correlati originali in lingua polacca [n. 69] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 1, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1947; [n. 78] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 2, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1948. Il terzo e ultimo volume, incompiuto ed edito postumo, è redatto unicamente in lingua tedesca. Negli anni '80 D. Gierulanka procede a una traduzione polacca, cfr. [n. 191] tłum. D. Gierulanka, *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 3, PWN, Warszawa 1981.

Traduzioni:

[n. 191] tłum. D. Gierulanka, *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 3, PWN, Warszawa 1981.

1975

187. *On the Ontology of Relations*, «The Journal of the British Society for Phenomenology», 6 (1975), 2 (numero dedicato a R. W. Ingarden), pp. 75-80. [Dattiloscritto dal *Nachlass* Ingarden adattato alla pubblicazione da G. Küng]
188. *Remarks concerning the Relativity of Values*, «The Journal of the British Society for Phenomenology», 6 (1975), 2 (numero dedicato a R. W. Ingarden), pp. 102-108. [Dattiloscritto dal *Nachlass* Ingarden adattato alla pubblicazione da G. Küng e E. M. Swiderski]

1976

189. *Gegenstand und Aufgaben der Literaturwissenschaft: Aufsätze und Diskussionsbeiträge (1937-1964)*, R. Fieguth (hrsg.), Niemeyer, Tübingen 1976.
- übers. R. Fieguth, *Anhang. Gegenstand und Aufgaben der „Wissens von der Literatur“*, pp. 1-28.
 - übers. P. Lachmann, *Über die Poetik*, pp. 29-89.

- übers. P. Lachmann, *Poetik. Theorie der künstlerischen Literatur*, pp. 90-101.
- übers. R. Fieguth, *Ein Grenzfall des literarischen Werkes*, pp. 102-109.
- übers. R. Fieguth, *Kritische Bemerkungen zu den Ansichten der Phonologen*, pp. 110-124.
- übers. I. Paulmann, *Manfred Kridl: Einführung in das Studium des literarischen Werkes (Wilna 1936)*, pp. 125-134.

1977

190. *O sytuacji estetycznej*, «Studia Estetyczne», 14 (1977), pp. 110-116.

1981

191. tlum. D. Gierulanka, *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 3, PWN, Warszawa 1981.

Cfr. anche:

Volumi correlati in lingua polacca: [n. 69] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 1, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1947; [n. 78] *Spór o istnienie świata* [La controversia sull'esistenza del mondo], vol. 2, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 1948. Volumi correlati in lingua tedesca: [n. 134] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 1: Existentialontologie, Niemeyer, Tübingen 1964; [n. 145] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil 1: Form und Wesen, Niemeyer, Tübingen 1965; [n. 146] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 2: Formalontologie, Teil 2: Welt und Bewußtsein, Niemeyer, Tübingen 1965. Il terzo e ultimo volume, incompiuto e edito postumo, è redatto unicamente in lingua tedesca: [n. 186] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 3: Über die kausale Struktur der realen Welt, Niemeyer, Tübingen 1974.

Traduzioni:

[n. 186] *Der Streit um die Existenz der Welt*, Bd. 3: Über die kausale Struktur der realen Welt, Niemeyer, Tübingen 1974.

1997

192. *Hermann Helmholtz' erkenntnistheoretische Auffassungen*, in RIGW 8, pp. 193-255. [Manoscritto non datato, rielaborato probabilmente in forma massiccia dopo la guerra]

Bibliografia citata:

Opere di Ingarden:

R. W. Ingarden, *Roman Ingarden Gesammelte Werke* (RIGW), R. Fieguth – G. Küng (hrsg.), Niemeyer, Tübingen 1992-1999 (De Gruyter, Berlin 2012²).

RIGW 3: *Schriften zur frühen Phänomenologie*, W. Galewicz (hrsg.), Niemeyer, Tübingen 1999.

RIGW 4: *Einführung in Die Phänomenologie Edmund Husserls: Osloer Vorlesungen (1967)*, G. Häfliger (hrsg.), Niemeyer, Tübingen 1992.

RIGW 5: *Schriften zur Phänomenologie Edmund Husserls*, W. Galewicz (hrsg.), Niemeyer, Tübingen 1998.

RIGW 6: *Frühe Schriften zur Erkenntnistheorie*, W. Galewicz (hrsg.), Niemeyer, Tübingen 1994.

RIGW 7.1: *Zur Grundlegung der Erkenntnistheorie. 1. Teil: Das Werk (1971)*, G. Włodzimierz (hrsg. u. übers.), Niemeyer, Tübingen 1996.

RIGW 7.2: *Zur Grundlegung der Erkenntnistheorie. 2. Teil: Ergänzende Texte (1971)*, G. Włodzimierz (hrsg. u. übers.), Niemeyer, Tübingen 1996.

RIGW 8: *Zur Objektivität der sinnlichen Wahrnehmung*, W. Galewicz (hrsg. u. übers.), Niemeyer, Tübingen 1997.

RIGW 13: *Vom Erkennen des literarischen Kunstwerks (1968)*, R. Fieguth – E.M. Swiderski (hrsg.), Niemeyer, Tübingen 1997.

—, *O jasnym i niejasnym stylu filozoficznym [Riguardo agli stili filosofica chiari e oscuri]*, «Ruch Filozoficzny», 5 (1919), 3, pp. 45-48.

—, *Essentiale Fragen: ein Beitrag zu dem Wesensproblem*, «Jahrbuch für Philosophie und phänomenologische Forschung», 7 (1925), pp. 125-304; tr. it. a cura di D. de Santis, *Domande essenziali*, in D. de Santis (a cura di), *Di idee ed essenze. Un dibattito su fenomenologia e ontologia (1921-1930)*, Mimesis, Milano 2014, pp. 199-364.

—, *Das literarische Kunstwerk (1930)*, Niemeyer, Tübingen 1972⁴; tr. it. a cura di L. Gasperoni – G. Di Salvatore, *L'opera d'arte letteraria*, Edizioni Fondazione Centro Studi Campostrini, Verona 2011.

—, *Człowiek i jego rzeczywistość [L'uomo e la sua realtà] (1935)*, in *Książeczka o człowieku*, D. Gierulanka (wyd.), Wydawnictwo Literackie, Kraków 2017, pp. 25-37; trans. by A. Szylewicz, *Man and His Reality*, in *Man and Value*, Philosophia Verlag, München 1983, pp. 25-31.

—, *Vom formalen Aufbau des individuellen Gegenstandes*, «Studia Philosophica», 1 (1935), pp. 29-106.

- , *Sprawa formy i treści w dziele literackim* [*Forma e contenuto nell'opera letteraria*], «Życie literackie», 5 (1937), 1, pp. 153-167; ora in Id., *O formie i treści dzieła sztuki literackiej* [*Su forma e contenuto dell'opera d'arte letteraria*], in Id., *Studia z estetyki* [*Studi di estetica*], PWN, Warszawa 1958, vol. 2, pp. 343-475.
- , *Das Form-Inhalt Problem im literarischen Kunstwerk*, «Helikon», 1/2 (1938), pp. 51-67.
- , *Człowiek i czas* [*Uomo e tempo*], «Twórczość», 2 (1946), 2, pp. 121-137.
- , *Spór o istnienie świata* [*La controversia sull'esistenza del mondo*], PAU, Kraków 1947; trans. by A. Szylewicz, *Controversy over the Existence of the World, Vol. 1*, introduction by J. Woleński, Peter Lang, Frankfurt am Main 2013.
- , *Spór o istnienie świata II* [*La controversia sull'esistenza del mondo II*], PAU, Kraków 1948; trans. by A. Szylewicz, *Controversy over the Existence of the World. Vol II*, Peter Lang, Frankfurt am Main 2016.
- , *Zagadnienie przypadku* [*Il problema del caso*], «Sprawozdania PAU», 49 (1948), 4, pp. 195-200; ora in F. Kobiela, *Zagadnienie przypadku - O pewnym odczycie Romana Ingardena*, «Kwartalnik filozoficzny», 45 (2017), 1, pp. 157-166.
- , *Człowiek i przyroda* [*Uomo e natura*] (1958), in *Książeczka o człowieku*, D. Gierulanka (wyd.), Wydawnictwo Literackie, Kraków 2017, pp. 9-16; trans. by A. Szylewicz, *Man and Nature*, in *Man and Value*, Philosophia Verlag, München 1983, pp. 17-20.
- , *The Hypothetical Proposition*, Fritz Kaufmann (trans.), «Philosophy and Phenomenological Research», 18 (1958), 4, pp. 435-450.
- , *The General Question of the Essence of Form and Content*, «The Journal of Philosophy», 57 (1960), 7, pp. 222-233.
- , *Marginal Commentary on Aristotle's Poetics*, H. R. Michejda (trans.), «The Journal of Aesthetics and Art Criticism», 20 (1961), 2, pp. 163-173.
- , *O dyskusji owocnej słów kilka* [*Alcuni cenni riguardo la discussione fruttuosa*], «Przegląd Kulturalny», 10 (1961), p. 1; ora in Id., *O dyskusji owocnej słów kilka* [*Alcune parole sulla discussione fruttuosa*], in *Książeczka o człowieku*, D. Gierulanka (wyd.), Wydawnictwo Literackie, Kraków 2017, pp. 183-187; trans. by A. Szylewicz, *Some Words Concerning Fruitful Discussion*, in *Man and Value*, Philosophia Verlag, München 1983, pp. 179-181.
- , *Das Werk der Architektur*, in Id., *Untersuchungen zur Ontologie der Kunst*, Niemeyer, Tübingen 1962, pp. 255-318.
- , *Der Streit um die Existenz der Welt. Bd. I der Existentialontologie*, Niemeyer, Tübingen 1964 [abbr. Streit I].
- , *Der Streit um die Existenz der Welt. Bd. II.1: Formalontologie*, Niemeyer, Tübingen 1965 [abbr. Streit II.1].

- , *Der Streit um die Existenz der Welt. Bd. II.2: Formalontologie*, Niemeyer, Tübingen 1965 [abbr. Streit II.2].
- , *Meine Erinnerungen an Edmund Husserl*, in E. Husserl, *Briefe an Roman Ingarden. Mit Erläuterungen und Erinnerungen an Husserl*, R. W. Ingarden (hrsg.), Nijhoff, Den Haag 1968, pp. 105-135.
- , *Erläuterungen zu den Briefen Husserls*, in E. Husserl, *Briefe an Roman Ingarden. Mit Erläuterungen und Erinnerungen an Husserl*, R. W. Ingarden (hrsg.), Nijhoff, Den Haag 1968, pp. 136-184.
- , *Erlebnis, Kunstwerk und Wert: Vorträge Zur Ästhetik 1937-1967*, Niemeyer, Tübingen 1969; tr. it. parz. a cura di C. Prezioso, *Quello che non sappiamo dei valori*, «Archivio di storia della cultura», 27 (2014), pp. 557-600.
- , *Über die Verantwortung. Ihre ontischen Fundamente*, Reclam, Stuttgart 1970; tr. it. a cura di S. Bertolini, *La responsabilità*, Scholé, Brescia 2022 [in alternativa tr. it. a cura di A. Setola, *Sulla responsabilità*, CSEO biblioteca, Bologna 1982].
- , *U podstaw teorii poznania [Fondazione della teoria della conoscenza]*, PWN, Warszawa 1971.
- , *Książeczka o człowieku [Piccolo libro sull'uomo] (1972)*, D. Gierulanka (wyd.), Wydawnictwo Literackie, Kraków 2017; trans. by A Szylewicz, *Man and Value*, Philosophia Verlag, München 1984.
- , *Człowiek i czas [Uomo e tempo]*, in *Książeczka o człowieku*, cit., pp. 39-72; trans. en., *Man and Time*, in *Man and Value*, cit., pp. 33-52.
- , *Z teorii języka i filozoficznych podstaw logiki [Sulla teoria del linguaggio e le basi filosofiche della logica]*, PWN, Warszawa 1972.
- , *Der Streit um die Existenz der Welt. Bd. III: Über die kausale Struktur der realen Welt*, Niemeyer, Tübingen 1974 [abbr. Streit III].
- , *Main Directions of Polish Philosophy*, «Dialectic and Humanism», 2 (1974), 1, pp. 91-103.
- , *On the Motives which Led Husserl to Transcendental Idealism*, A. Hannibalsson (trans.), Nijhoff, Den Haag 1975.
- , *On Responsibility. Its Ontic Foundation*, in *Man and Value*, A. Szylewicz (trans.), Philosophia Verlag, München 1984, pp. 53-118.
- , *De la responsabilité. Ses fondements ontiques*, P. Secretan (trad.), L'Harmattan, Paris 1997.
- , *Sprawozdanie z działalności w Uniwersytecie Jagiellońskim i wspomnienia z tego czasu [Relazione sull'attività dell'Università Jagellonica e ricordi di quel periodo]*, J. Perzanowski (comp.), «Kwartalnik Filozoficzny», 27 (1999), 2.
- , *Extrait d'une lettre de Roman Ingarden à Guido Küng du 12 juillet 1969 / Extract of a Letter from Roman Ingarden to Guido Küng from 12 July 1969*, in O. Malherbe – S. Richard (eds.), *Forme(s) et modes d'être / Forms*

and Modes of Being. L'ontologie de Roman Ingarden / The Ontology of Roman Ingarden, Peter Lang, Bern 2016, pp. 243-246.

—, *Die Mitschriften von den Vorlesungen Martin Heideggers über die phänomenologische Interpretation von Kants «Kritik der reinen Vernunft» (Wintersemester 1927/28)*, R. Kuliniak – M. Pandura (hrsg.), Peter Lang, Berlin 2020.

Materiale d'archivio:

Roman Ingarden Digital Archive [Cyfrowe Archiwum Romana Ingardena]:

K. Ajdukiewicz, *List do Romana Ingardena, 3.I.1928* [Lettera a Roman Ingarden, 3.I.1928]. Provenienza: Archiwum Rodziny Ingardenów - <http://ingarden.archive.uj.edu.pl/archiwum/list-od-kazimierza-ajdukiewicza-z-03-01-1928> [consultato il 22.12.2022].

R. W. Ingarden, *List do Kazimierza Twardowskiego, 20.II.1922* [Lettera a Kazimierz Twardowski, 20.II.1922]. Provenienza: Archiwum Połączonych Bibliotek WFiS, UW, IFiS PAN i PTF [Segnatura: PTF Rps 02.1, t. XII] - <http://ingarden.archive.uj.edu.pl/archiwum/list-do-kazimierza-twardowskiego-z-12-02-1922-uwaga-w-tekscie-listu-inna-data-tj-20-02-1922> [consultato il 22.12.2022].

R. W. Ingarden, *List do Kazimierza Twardowskiego, 05.VIII.1923* [Lettera a Kazimierz Twardowski, 05.VIII.1923]. Provenienza: Archiwum Połączonych Bibliotek WFiS UW, IFiS PAN i PTF [Segnatura: PTF Rps 02.1, t. XII] - <http://ingarden.archive.uj.edu.pl/archiwum/list-do-kazimierza-twardowskiego-z-05-08-1923> [consultato il 22.12.2022].

K. Twardowski, *List do Romana Ingardena, 19.VII.1923* [Lettera a Roman Ingarden, 19.VII.1923]. Provenienza: Archiwum Rodziny Ingardenów - <http://ingarden.archive.uj.edu.pl/archiwum/list-od-kazimierza-twardowskiego-z-19-07-1923> [consultato il 22.12.2022].

K. Wojtyła, *List do Romana Ingardena 24.VII.1967* [Lettera a Roman Ingarden, 24.VII.1967]. Provenienza: Archiwum Nauki PAN i PAU [Segnatura: K_III-26_D_78] - <http://ingarden.archive.uj.edu.pl/archiwum/list-od-karola-wojtyly-z-24-07-1967> [consultato il 22.12.2022].

Klepsydra Roman Ingarden z 14.VI.1970 [Necrologio di Roman Ingarden del 14.VI.1970]. Provenienza: Husserl-Archiv Leuven - <http://ingarden.archive.uj.edu.pl/archiwum/klepsydra-roman-ingarden-z-14-06-1970> [consultato il 22.12.2022].

Altri classici citati:

- Aristotele, *Categorie*, ed. it. a cura di M. Migliori, *Organon*, Bompiani, Milano 2016, pp. 3-157.
- H. Bergson, *Matière et mémoire*, in *Oeuvres. Edition du Centenaire*, textes annotés par A. Robinet; introduction par H. Gouhier, PUF, Paris 1959, pp. 161-382; tr. it. a cura di A. Pessina, *Materia e memoria*, Laterza, Bari 2000.
- N. Hartmann, *Zeitlichkeit und Substantialität (1938)*, in Id., *Kleinere Schriften. Bd. I: Abhandlungen zur systematischen Philosophie*, De Gruyter, Berlin 1955.
- , *Möglichkeit und Wirklichkeit*, De Gruyter, Berlin 1966; tr. it. a cura di S. Pinna, *Possibilità ed effettività*, Mimesis, Milano 2018.
- M. Heidegger, *Martin Heidegger Gesamtausgabe [HGA]*, hrsg. von F.W. von Herrmann, Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main 1975-, 102 Bde.
- , *Sein und Zeit (1927)*, F.-W. von Herrmann (hrsg.), HGA 2, Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main 1977; tr. it. a cura di F. Volpi, sulla versione di P. Chiodi, *Essere e tempo*, Longanesi, Milano 2011⁶.
- , *Was heisst Denken? (1951-1952)*, P. L. Coriando (hrsg.), HGA 8, Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main 2002; tr. it. a cura di G. Vattimo, *Che cosa significa pensare?*, SugarCo, Milano 1996.
- , *Reden und andere Zeugnisse eines Lebensweges (1910-1976)*, H. Heidegger (hrsg.), HGA 16, Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main 2000; tr. it. a cura di N. Curcio, *Discorsi e altre testimonianze del cammino di una vita (1910-1976)*, il melangolo, Genova 2005.
- , *Grundbegriffe der antiken Philosophie (1926)*, F. K. Blust (hrsg.), HGA 22, Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main 2004; tr. it. a cura di G. Gurisatti – F. Volpi, *I concetti fondamentali della filosofia antica*, Adelphi, Milano 2000.
- , *Grundprobleme der Phänomenologie (1927)*, F. W. von Herrmann (hrsg.), HGA 24, Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main 1975; tr. it. a cura di A. Fabris, *Problemi fondamentali della fenomenologia*, Il melangolo, Genova 1988.
- , *Phänomenologische Interpretation von Kants Kritik Der Reinen Vernunft (1927/28)*, I. Görland (hrsg.), HGA 25, Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main 1995; tr. it. a cura di A. Marini – R. Cristin, *Interpretazioni fenomenologiche della Critica della ragion pura di Kant*, Mursia, Milano 2002.
- , *Metaphysische Anfangsgründe der Logik im Ausgang von Leibniz (1928)*, K. Held (hrsg.), HGA 26, Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main 2007; tr. it. a cura di G. Moretto, *Principi metafisici della logica (1928)*, Il melangolo, Genova 1990.
- D. Hume *David Hume: The Philosophical Works*, ed. by T. Hill Green – T. Hodge Grose, Scientia Verlag, Aalen (1882-1886) 1964, 4 voll.

—, *A Treatise of Human Nature*, in *David Hume The Philosophical Works I*, Scientia Verlag, Aalen 1964; tr. it. a cura di P. Guglielmoni, *Trattato sulla natura umana*, Bompiani, Milano 2001.

E. Husserl, *Husserliana. Gesammelte Werke* [Hua], Auf Grund des Nachlasses veröffentlicht vom Husserl-Archiv (Leuven) unter Leitung von H. L. van Breda, W. Biemel (hrsg.), Nijhoff, Den Haag 1950-, 43 Bde.; Hua-Dokumente 4 Bde.; Hua-Materialien 9 Bde.

—, *Ideen zu einer reinen Phänomenologie und phänomenologischen Philosophie. Erstes Buch: Allgemeine Einführung in die reine Phänomenologie, 1. Halbband: Text der 1.-3. Auflage*, K. Schuhman (hrsg.), Hua III/1, Nijhoff, Den Haag 1976; tr. it. a cura di V. Costa, *Idee per una fenomenologia pura e per una filosofia fenomenologica. Libro primo: Introduzione generale alla fenomenologia pura*, intr. di E. Franzini, Einaudi, Milano 2002; tłum. D. Gierulanka – R. W. Ingarden, *Idee czystej fenomenologii i fenomenologicznej filozofii. Księga pierwsza [Idee per una fenomenologia pura e una filosofia fenomenologica. Libro primo]*, PWN, Warszawa 1975.

—, *Ideen zu einer reinen Phänomenologie und phänomenologischen Philosophie. Erstes Buch: Allgemeine Einführung in die reine Phänomenologie, 2. Halbband: Ergänzende Texte (1912-1929)*, K. Schuhmann (hrsg.), Hua III/2, Nijhoff, Den Haag 1976; tr. it. a cura di V. Costa, *Idee per una fenomenologia pura e per una filosofia fenomenologica. Libro primo: Introduzione generale alla fenomenologia pura*, intr. di E. Franzini, Einaudi, Milano 2002.

—, *Die Krisis der europäischen Wissenschaften und die transzendente Phänomenologie. Eine Einleitung in die phänomenologische Philosophie*, W. Biemel (hrsg.), Hua VI, Nijhoff, Den Haag 1976; tr. it. a cura di E. Filippini, *La crisi delle scienze europee e la fenomenologia trascendentale*, prefazione di E. Paci, ilSaggiatore, Milano 2015.

—, *Formale und transzendente Logik. Versuch einer Kritik der logischen Vernunft*, P. Janssen (hrsg.), Hua XVII, Nijhoff, Den Haag 1974; tr. it. a cura di G. D. Neri, *Logica formale e trascendentale. Saggio di critica della ragione logica*, prefazione di E. Paci, Laterza, Bari 1966.

—, *Logische Untersuchungen. Erster Band: Prolegomena zur reinen Logik*, E. Holenstein (hrsg.), Hua XVIII, Nijhoff, Den Haag 1975; tr. it. a cura di G. Piana, *Ricerche logiche*, ilSaggiatore, Milano 2015.

—, *Logische Untersuchungen. Zweiter Band: Untersuchungen zur Phänomenologie und Theorie der Erkenntnis. Erster Teil*, U. Panzer (hrsg.), Hua XIX/1, Nijhoff, Den Haag 1984; tr. it. a cura di G. Piana, *Ricerche logiche*, ilSaggiatore, Milano 2015.

—, *Logische Untersuchungen. Zweiter Band: Untersuchungen zur Phänomenologie und Theorie der Erkenntnis. Zweiter Teil*, U. Panzer (hrsg.), Hua XIX/2, Nijhoff, Den Haag 1984; tr. it. a cura di G. Piana, *Ricerche logiche*, ilSaggiatore, Milano 2015.

—, *Zur Phänomenologie des inneren Zeitbewußtsein (1893-1917)*, R. Boehm (hrsg.), Hua X, Nijhoff, Den Haag 1966; tr. it. a cura di A. Marini, *Per la fenomenologia della coscienza interna del tempo (1893-1917)*, Franco Angeli, Milano 2001.

—, *Philosophie als strenge Wissenschaft (1911)*, in *Aufsätze und Vorträge. 1911-1921. Mit ergänzenden Texten*, T. Nenon – H. R. Sepp (hrsg.), Hua XXV, Nijhoff, Den Haag 1987, pp. 3-81; tr. it. a cura di C. Sinigaglia, *La filosofia come scienza rigorosa*, pref. di G. Semerari, Laterza, Bari 2005.

—, *Erinnerungen an Franz Brentano (1919)*, in *Aufsätze und Vorträge. 1911-1921. Mit ergänzenden Texten*, T. Nenon – H. R. Sepp (hrsg.), Hua XXV, Nijhoff, Den Haag 1987, pp. 304-315.

—, *Briefwechsel. Bd. I: Die Brentanoscule*, E. Schuhmann – K. Schuhmann (hrsg.), Hua-Dokumente III/1, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, 1999.

—, *Briefwechsel. Bd. III: Die Göttinger Schule*, E. Schuhmann – K. Schuhmann (hrsg.), Hua-Dokumente III/3, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, 1994.

—, *Erfahrung und Urteil: Untersuchungen zur Genealogie der Logik. Ausgearbeitet und herausgegeben von Ludwig Landgrebe*, Meiner, Hamburg 1999⁷; tr. it. a cura di F. Masi, *Esperienza e giudizio: ricerche sulla genealogia della logica*, Scholé, Brescia 2022.

I. Kant, *Akademie-Ausgabe (Gesammelte Schriften)* [AA], hrsg. von Preußische Akademie der Wissenschaften (Bd 1-22); Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin (Bd. 23); Akademie der Wissenschaften zu Göttingen (ab Bd. 24), Reimer (später de Gruyter), Berlin 1900-, 29 Bde.

—, *Kritik der reinen Vernunft*, Königlich Preußischen Akademie der Wissenschaften (hrsg.), AA 3, Reimer, Berlin 1911; tr. it. a cura di C. Esposito, *Critica della ragion pura*, Bompiani, Milano 2014; tlm. R. W. Ingarden, *Krytyka czystego rozumu*, PWN, Warszawa 1957.

G. W. Leibniz, *Die philosophischen Schriften von Gottfried Wilhelm Leibniz*, C. I. Gerhardt (hrsg.), Georg Olms, Hildesheim 1978, 7 Bde.

—, *Die philosophischen Schriften von Gottfried Wilhelm Leibniz. Bd. II*, Georg Olms, Hildesheim 1978; tr. it. a cura di V. Mathieu, *Saggi filosofici e lettere*, Laterza, Bari 1963.

—, *De primae philosophiae Emendatione, et de Notione Substantiae*, C. I. Gerhardt (hrsg.), *Die philosophischen Schriften von Gottfried Wilhelm Leibniz. Bd. IV*, Georg Olms, Hildesheim 1978, pp. 468-470; tr. it. a cura di D. O. Bianca, *Sulla correzione della filosofia prima e sulla nozione di sostanza (1694)*, in *Scritti filosofici*, UTET, Torino 1968, vol. 2, pp. 704-707.

—, *Specimen dynamicum pro admirandis naturae legibus circa corporum vires et mutuas actiones detegendis, et ad suas causas revocandis*, C. I. Gerhardt (hrsg.), *Leibnizens mathematische Schriften. Bd. VI*, Georg Olms, Hildesheim

1961-1962, pp. 234-253; tr. it. a cura di M. Mugnai – E. Pasini, *Saggio di dinamica*, in *Scritti filosofici*, UTET, Torino 2000, vol. 1, pp. 431-446.

A. Meinong, *Alexius Meinong Gesamtausgabe*, hrsg. von R. Haller und R. Kindinger gemeinsam mit R.M. Chisholm, Akademische Druck- und Verlagsanstalt, Graz 1968-1978, 7 Bde. u. Ergänzungsband.

—, *Über Gegenstände höherer Ordnung und deren Verhältnis zur inneren Wahrnehmung (1899)*, in *Abhandlungen zur Erkenntnistheorie und Gegenstandstheorie*, R. Haller – R. Kindinger – R. M. Chisholm (hrsg.), Alexius Meinong Gesamtausgabe II, Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Graz 1971, pp. 377-480; tr. it. a cura di E. Melandri, *Gli oggetti d'ordine superiore in rapporto alla percezione interna*, Faenza Editrice, Faenza 1979.

—, *Selbstdarstellung (1920)*, in *Selbstdarstellung. Vermischte Schriften*, R. Haller – R. Kindinger – Chisholm, R. (hrsg.), Alexius Meinong Gesamtausgabe VII, Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Graz 1978, pp. 1-62; tr. it. di E. Coccia, *Presentazione personale (1920)*, in *Teoria dell'oggetto*, Quodlibet, Macerata 2003, pp. 71-142.

—, *Über Annahmen (1910)*, R. Haller (hrsg.), Alexius Meinong Gesamtausgabe IV, Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Graz 1977; tr. it. a cura di C. Travanini, *Sulle assunzioni*, Le lettere, Milano 2017.

Platone, *Tutti gli scritti*, a cura di G. Reale, Bompiani, Milano 2000.

Platone, *Sofista*, ed. it. a cura di C. Mazzarelli, in *Tutti gli scritti*, pp. 262-315.

Platone, *Timeo*, tr. it. a cura di G. Reale, in *Tutti gli scritti*, pp. 1348-1417.

J.-P. Sartre, *Une idée fondamentale de la phénoménologie de Husserl: l'intentionnalité*, in *Situations I: Essais critiques*, Gallimard, Paris 1947, pp. 29-33; tr. it. di F. Fergnani – P.A. Rovatti, *Un'idea fondamentale della fenomenologia di Husserl: l'intenzionalità*, in *Materialismo e rivoluzione*, ilSaggiatore, Milano 1977, pp. 139-144.

M. Scheler, *Max Scheler Gesammelte Werke*, hrsg. von M. Scheler – M. S. Frings, Franke – Bouvier, Bern/München – Bonn 1954-1997, 15 Bde.

—, *Versuche einer Philosophie des Lebens. Nietzsche-Dilthey-Bergson (1913)*, in *Vom Umsturz der Werte. Abhandlungen und Aufsätze*, M. Scheler (hrsg.), Max Scheler Gesammelte Werke III, Francke, Bern 1955, pp. 313-339; tr. it. a cura di M. Pansera, *Tentativi per una filosofia della vita. Nietzsche-Dilthey-Bergson*, in *La posizione dell'uomo nel cosmo*, Armando, Roma 2010, p. 81-114.

—, M. Scheler, *Phänomenologie und Erkenntnistheorie*, in *Schriften aus dem Nachlass. Bd. I: Zur Ethik und Erkenntnislehre*, M. Scheler (hrsg.), Max Scheler Gesammelte Werke X, Francke, Bern 1957, pp. 394-419; tr. it. a cura di V. D'Anna, *Fenomenologia e teoria della conoscenza*, in *Scritti sulla fenomenologia e sull'amore*, Franco Angeli, Milano 2008, pp. 54-106.

E. Stein, *Edith Stein Gesamtausgabe* [ESGA], hrsg. von das Karmelitinnenkloster Maria vom Frieden in Zusammenarbeit mit H.-B. Gerl-Falkovitz, Herder, Freiburg im Breisgau – Basel – Wien 2001-2014, 28 Bde.

—, E. Stein, *Aus dem Leben einer jüdischen Familie und weitere autobiographische Beiträge*, M.A. Neyer OCD – H.-B. Gerl Falkovitz (hrsg.), ESGA 1, Herder, Freiburg im Breisgau – Basel – Wien 2002; tr. it. di B. Venturi, *Dalla vita di una famiglia ebrea e altri scritti autobiografici*, a cura di A.A. Bello – M. Paolinelli, Città Nuova, Roma 2007.

—, *Selbstbildnis in Briefen III: Briefe an Roman Ingarden*, M. A. Neyer OCD – E. Avé-Lallemant (hrsg.) – H.-B. Gerl Falkovitz (einl. von), ESGA 4, Herder, Freiburg im Breisgau – Basel – Wien 2001; tr. it. a cura di A. Ales Bello, *Lettere a Roman Ingarden: 1917-1938*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2001.

S. Thomas Aquinatis, *Sancti Thomae Aquinatis Opera omnia iussu edita Leonis XIII P.M.*, v. VI-VII, Ex Typographia Polyglotta S. C. De Propaganda Fide, Romae 1891-1892.

S. Thomas Aquinatis, *Summa theologiae*, in *Sancti Thomae Aquinatis Opera omnia*; tr. it. a cura dei Domenicani Italiani, *La Somma Teologica*, Salani, Firenze 1951.

Letteratura critica citata e consultata:

E. Agazzi, *Le rivoluzioni scientifiche e il mondo moderno*, Fondazione Achille e Giulia Boroli, Novara 2008.

—, *Systemic Thinking: An Introduction*, in L. Urbani Ulivi (ed.), *The Systemic Turn in Human and Natural Science*, Springer, Cham 2019, pp. ix-xvii.

K. Ajdukiewicz, *Język i poznanie (Language and Cognition)*, PWN, Warszawa 1985.

A. Bara, *Bibliografia filozofii polskiej 1750-1830*, PWN, Warszawa 1955.

R. Bernet (hrsg.), *Geschichte Des Husserl-Archivs. History of the Husserl-Archives*, Springer, Dordrecht 2007.

L. von Bertalanffy, *Theoretische Biologie*, 2 voll., Borntraeger, Berlin 1932-1942, 2 Bde.

—, *General System Theory: Foundations, Development, Applications*, George Braziller, New York 1968; tr. it. a cura di E. Bellone, *Teoria generale dei sistemi. Fondamenti, sviluppo, applicazioni*, Mondadori, Milano 1983.

S. Bertolini, *Beings in the World: Elements for a Comparison between Nicolai Hartmann and Roman Ingarden*, K. Peterson – R. Poli (eds.), *New Research on the Philosophy of Nicolai Hartmann*, De Gruyter, Berlin 2016, pp. 171-190.

—, *Idea ed essenza nello sviluppo dell'ontologia di Roman Ingarden*, «Discipline filosofiche», 26 (2016), 1, pp. 171-191.

- , *Dall'ontologia all'etica. Nicolai Hartmann e Roman Ingarden sulla libertà personale*, «Rivista di Filosofia Neo-Scolastica», 109 (2017), 1, pp. 51-71.
- , *Ist der Mensch auch ein Tier? Zwei Antworten der phänomenologischen Tradition*, «Studia Phaenomenologica», 17 (2017), pp. 119-149.
- , *Ingarden and the «Layered» Anthropologies of His Times*, in D. Czakon – N. A. Michna – L. Sosnowski, *Roman Ingarden and His Times*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2019, pp. 7-24.
- , *The Influence of Edith Stein on Ingarden's Concept of Person and Soul (Controversy Over the Existence of the World, § 78)*, «Horizon. Studies in Phenomenology», 9 (2020), 2, pp. 579-600.
- , *Introduzione*, in R. W. Ingarden, *Sulla Responsabilità*, tr. it. a cura di S. Bertolini, Morcelliana, Brescia 2022, pp. 5-48.
- S. Besoli – L. Guidetti (a cura di), *Il realismo fenomenologico. Sulla filosofia dei circoli di Monaco e Gottinga*, Quodlibet, Macerata 2000.
- M. Bielawka, *The Mystery of Time in Roman Ingarden's Philosophy*, «Analecta Husserliana», 33 (1991), pp. 109-118.
- N. Block, *Qualia*, in R. L. Gregory (ed.), *The Oxford Companion to the Mind*, Oxford University Press, Oxford 1987, p. 666.
- P. Błaszczak, *Przyczynowa struktura świata [La struttura causale del mondo]*, in A. J. Nowak – L. Sosnowski (eds.), *Słownik pojęć filozoficznych Romana Ingardena [Dizionario dei concetti filosofici di Roman Ingarden]*, Universitas, Kraków 2001, pp. 240-245.
- F. Bouterweck, *Lehrbuch der philosophischen Wissenschaften nach einem neuen System entworfen*, Röwer, Göttingen 1813.
- J. Brandl, *Twardowski's Distinction Between Actions and Products*, in K. Kijania-Placek – J. Woleński (eds.), *The Lvov-Warsaw School and Contemporary Philosophy*, Springer, Dordrecht 1998, pp. 23-34.
- J. E. Brower, *Aristotelian vs Contemporary Perspectives of Relations*, in A. Marmodoro – D. Yates (eds.), *The Metaphysics of Relations*, Oxford University Press, Oxford 2016, pp. 36-54.
- J. Brower, *Medieval Theories of Relations*, in E. Zalta (ed.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Winter 2018 Edition)*, <https://plato.stanford.edu/archives/win2018/entries/relations-medieval/> [consultato il 23.12.2022].
- A. Brożek, *Theory of Questions*, Rodopi, Amsterdam-New York 2011.

- , *Questions and Cognition. On Erotetic Reasoning with Reference to some Ajdukiewicz's Ideas*, in A. Brożek – A. Chybińska – J. Jadacki – J. Woleński (eds.), *Tradition of the Lvov-Warsaw School. Ideas and Continuations*, Brill, Leiden-Boston 2016, pp. 93-114.
- , *Kazimierz Twardowski: A Great Teacher of Great Philosophers*, in Á. Garrido – U. Wybraniec-Skardowska (eds.), *The Lvov-Warsaw School. Past and Present*, Springer Nature, Cham 2018, pp. 15-32.
- , *Carnap and the Members of the Lvov-Warsaw School. Carnap's Warsaw Lectures (1930) in the Polish context*, in C. Damböck – G. Wolters (eds.), *Der junge Carnap in historischen Kontext: 1918-1935 / Young Carnap in an Historical Context: 1918-1935*, Springer, Cham 2021, pp. 205-222.
- A. Caputo, *Introduzione*, in H. Conrad-Martius, *Dialoghi Metafisici*, tr. it. a cura di A. Caputo – A. Ales Bello, BESA, Nardò 2005, p. 13-44.
- R. Carnap, *Intellectual Autobiography*, in P. Schilpp (ed.), *The Philosophy of Rudolf Carnap*, Open Court, La Salle 1963; tr. it. a cura di A. Artosi, *Tolleranza e logica. Autobiografia intellettuale*, ilSaggiatore, Milano 1974.
- A. Chrudzimski, *Die Erkenntnistheorie von Roman Ingarden*, Springer, Dordrecht 1999.
- , *Gegenstandstheorie und Theorie der Intentionalität bei Alexius Meinong*, Springer, Dordrecht 2007.
- , *Ingarden on Modes of Being*, in B. Leclercq – S. Richard – D. Seron (eds.), *Objects and Pseudo-Objects. Ontological Deserts and Jungles from Brentano to Carnap*, De Gruyter, Boston/Berlin 2015, pp. 199-222.
- , *Ingarden on Substance*, in O. Malherbe – S. Richard (eds.), *Forme(s) et modes d'être / Forms and Modes of Being. L'ontologie de Roman Ingarden / The Ontology of Roman Ingarden*, Peter Lang, Bern 2016, pp. 211-228.
- V. Cicero, *“La bellezza vi farà liberi”*. *Sull'estetica fenomenologica di Dietrich von Hildebrand*, in D. von Hildebrand, *Estetica*, a cura di V. Cicero, Bompiani, Milano 2006, pp. V-XXXII.
- A. Cimino – V. Costa (a cura di), *Storia della fenomenologia*, Carocci, Roma 2019.
- F. Coniglione, *Nel segno della scienza: la filosofia polacca del Novecento*, Milano, Franco Angeli 1996.
- H. Conrad-Martius, *Zur Ontologie und Erscheinungslehre der realen Außenwelt*, «Jahrbuch für Philosophie und phänomenologische Forschung», 3 (1920), pp. 345-542.
- , „Über Ontologie”. *Ein unveröffentlichtes Manuskript von Hedwig Conrad-Martius zu Husserls Ideen I*, in H. R. Sepp (hrsg.), *Natur und Kosmos. Entwürfe der frühen Phänomenologie*, Bautz, Nordhausen 2020, pp. 170-188.
- F. M. Cornford, *Platos Theory of Knowledge The Theaetetus and the Sophist of Plato Translated with a Running Commentary*, International Library of Psychology, Philosophy and Scientific Method, London 1935.
- V. Costa, *Sulla storia editoriale di «Idee I» e sui criteri di questa edizione*, in E. Husserl, *Idee per una fenomenologia pura e per una filosofia fenomenologica*, tr. it. a cura di V. Costa, Einaudi, Torino 2002, pp. LIII-LVII.

- V. Costa, *Fenomenologia e teologia*, «Teologia», 41 (2016), pp. 441-468.
- , *Esperienza e realtà. La prospettiva fenomenologica*, Morcelliana, Brescia 2021.
- V. Costa – E. Franzini – P. Spinicci, *La fenomenologia*, Einaudi, Torino 2002.
- D. Czakon – N. A. Michna – L. Sosnowski (eds.), *Roman Ingarden and His Times*, Księgarnia Akademicka, Krakow 2019.
- D. Czakon – N. A. Michna – L. Sosnowski, *On the Difficult Academic and Personal Relationship of Roman Ingarden and Kazimierz Twardowski*, in D. Czakon – N. A. Michna – L. Sosnowski (eds.), *Roman Ingarden and His Times*, Księgarnia Akademicka, Krakow 2019, pp. 63-80.
- T. Czarnik, *Przyczyna – Przyczynowość [Causa – causalità]*, in A. J. Nowak, L. Sosnowski (eds.), *Słownik pojęć filozoficznych Romana Ingardena [Dizionario dei concetti filosofici di Roman Ingarden]*, Universitas, Kraków 2001, pp. 237-240.
- T. Czarnik, *Causality and Freedom in Roman Ingarden*, «Analecta Husserliana», 79 (2003), pp. 603-610.
- I. Dąbska, *O narzędziach i przedmiotach poznania [Sulla filosofia del linguaggio, degli strumenti e degli oggetti di conoscenza]*, PWN, Warszawa 1967, pp. 105-206.
- G. D'Anna, *Nicolai Hartmann: dal conoscere all'essere*, Morcelliana 2009.
- , *Realismi: Nicolai Hartmann «al di là» di realismo e idealismo*, Morcelliana 2013.
- , *Un «illustre sconosciuto» dell'ontologia del Novecento: Hans Pichler*, in V. Bochicchio – S. Facioni – F. Palombi (a cura di), *Il pensiero e l'orizzonte. Studi in onore di Pio Colonnello*, Mimesis, Milano 2021, pp. 267-277.
- E. de Caro, *Note sulla fenomenologia dell'estetico*, EDUCatt, Milano 1996.
- V. De Palma, *Idealismo Fenomenologico o Realismo Ontologico?*, in S. Besoli – L. Guidetti (a cura di), *Il realismo fenomenologico. Sulla filosofia dei circoli di Monaco e Gottinga*, Quodlibet, Macerata 2000, pp. 743-786.
- D. De Santis, *Di idee ed essenze. Un dibattito su fenomenologia e ontologia (1921-1930)*, Mimesis, Milano 2014.
- , *L'idea della fenomenologia come fenomenologia delle Idee. Su di un peri ideon tra Gottinga e Monaco*, in Id. (a cura di), *Di idee ed essenze. Un dibattito su fenomenologia e ontologia (1921-1930)*, Mimesis, Milano 2014, pp. 7-136.
- C. di Martino, *Husserl and the question of animality*, «Research in Phenomenology», 44 (2014), 1, pp. 50-75.
- A. Donise, *Roman Ingarden e il problema dei valori*, «Archivio di storia della cultura», 27 (2014), pp. 545-556.
- H. A. E. Driesch, *Ordnungslehre: ein System des nicht-metaphysischen Teiles der Philosophie: mit besonderer Berücksichtigung der Lehre vom Werden*, Eugen Diederichs, Jena 1912.
- J. M. Dubois, *Judgment and Sachverhalt*, Springer, Dordrecht 1995.

- C. Elsby, *Time and Its Indeterminacy in Roman Ingarden's Concept of the Literary Work of Art*, «Horizon. Studies in Phenomenology», 9 (2020), 2, pp. 729-748.
- J.-M. Fataud, *Roman Ingarden, Critique de Bergson*, in A.-T. Tymieniecka (ed.), *For Roman Ingarden. Nine Essays in Phenomenology*, Nijhoff, Den Haag 1959, pp. 7-28.
- J. Fizer, *Ingarden's Phases, Bergson's Durée Réelle, and William James' Stream: Metaphoric Variants or Mutually Exclusive Concepts on the Theme of Time*, «Analecta Husserliana», 4 (1976), pp. 121-140.
- E. Franzini, *Estetica fenomenologica*, in A. Cimino – V. Costa (a cura di), *Storia della fenomenologia*, Carocci, Roma 2019, pp. 345-356.
- L. Gabriel (hrsg.), *Akten des XIV. Internationalen Kongresses für Philosophie, Wien, 2.-9. Sept. 1968*, Herder, Wien 1968.
- Á. Garrido – U. Wybraniec-Skardowska (eds.), *The Lvov-Warsaw School. Past and Present*, Birkhäuser, Cham 2018.
- S. Galvan, *Dall'ontologia classica all'ontologia contemporanea*, «Rivista di Filosofia Neo-Scolastica», 107 (2015), 1-2, pp. 139-142.
- N. Ghigi, *Phenomenology and Ontology in Nicolai Hartmann and Roman Ingarden*, in R. Poli – J. Seibt (eds.), *Theory and Applications of Ontology: Philosophical Perspectives*, Springer, Netherlands 2010, pp. 329-347.
- D. Gierulanka, *The Philosophic Work of Roman Ingarden*, trans. by H. Bockris – E. Swiderski, «Dialectics and Humanism», 4 (1977), 4, pp. 117-128; ora in B. Dziemidok – P. McCormick (eds.), *On the Aesthetics of Roman Ingarden. Interpretation and Assessments*, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht 1989, pp. 1-20.
- D. Gierulanka, *Przedmowa tłumacza [Prefazione del traduttore]*, in R. W. Ingarden, *Spór o istnienie świata. Tom III: O strukturze przyczynowej realnego świata*, D. Gierulanka (wyd.), PWN, Warszawa 1981, pp. 5-12.
- A. Gieysztor, *Storia della Polonia*, Bompiani, Milano 1983.
- M. Gladden, *Ingarden's Systems-Theoretical Philosophical Anthropology as a Tool for Analyzing the Technological Posthumanization of Persons and Societies*, in D. Czakon – N. A. Michna – L. Sosnowski (eds.), *Roman Ingarden and His Times*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2020, pp. 109-126.
- C. Glombik, *Husserl und die Polen. Frühgeschichte einer Rezeption*, Königshausen & Neumann, Würzburg 2011.
- M. Golaszewska, *Roman Ingarden. Człowiek i dzieło [Roman Ingarden. L'uomo e l'opera]*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 1993.
- L. Guidetti, *Roman Ingarden e Leonard Nelson sull'“impossibilità” della gnoseologia*, in S. Besoli – L. Guidetti (a cura di), *Il realismo fenomenologico. Sulla filosofia dei circoli di Monaco e Gottinga*, Quodlibet, Macerata 2000, pp. 941-972.

- G. Haefliger – G. Küng, *Substances, States, Processes, Events. Ingarden and the Analytic Theory of Objects*, in A. Chrudzimski (ed.), *Existence, Culture, and Persons: The Ontology of Roman Ingarden*,ontos, Frankfurt am Main 2005, pp. 9-37.
- J. G. Hart, *Hedwig Conrad-Martius' Ontological Phenomenology*, Springer, Dordrecht 2020.
- M. G. Henninger, *Relations: Medieval Theories, 1250-1325*, Clarendon Press, Oxford 1989.
- G. Jacoby, *Der Pragmatismus. Neue Bahnen in der Wissenschaftslehre des Auslands*, Verlag den Dürrschen Buchhandlung, Leipzig 1909.
- G. Jacoby, *Der amerikanische Pragmatismus und die Philosophie des Als Ob*, «Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik», 147 (1912), pp. 172-184.
- J. Hering, *Bemerkungen über das Wesen, die Wesenheit und die Idee*, «Jahrbuch für Philosophie und phänomenologische Forschung», 4 (1921), pp. 495-543; tr. it. a cura di D. De Santis, *Osservazioni sull'essenza, l'essenzialità e l'Idea*, in D. De Santis (a cura di), *Di idee ed essenze. Un dibattito su fenomenologia e ontologia (1921-1930)*, Mimesis, Milano 2014, pp. 141-195.
- I. Johansson, *Proof of the Existence of Universals-and Roman Ingarden's Ontology*, «Metaphysica», 10 (2009), pp. 65-87.
- S. Judycki, *Idea idealizmu: Kant, Husserl, Ingarden [L'idea di idealismo: Kant, Husserl, Ingarden]*, in J. Dębowski (wyd.), *Spór o Ingardena: W setną rocznicę urodzin [La controversia su Ingarden: ai cent'anni dalla nascita]*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1994, pp. 77-88.
- T. Keiling, *Zeitbewusstsein*, a cura di H.-H. Gander, *Husserl-Lexikon*, WBG, Darmstadt 2010, pp. 324-327.
- M. R. Kelly (ed.), *Bergson and Phenomenology*, Palgrave Macmillan, London 2010.
- K. Kijania-Placek – J. Woleński (eds.), *The Lvov-Warsaw School and Contemporary Philosophy*, Springer, Dordrecht 1998.
- J. Kinkaid, *Idealism and Transparency in Sartre's Ontological Proof*, «Inquiry», Published Online 03 Feb. 2023, pp. 1–26.
- F. Kobiela, *The Causal Structure of the World in Ingarden's Ontology*, in M. Szatkowski – M. Rosiak (eds.), *Substantiality and Causality*, De Gruyter, Berlin 2014, pp. 93-111.
- , *Zagadnienie przypadku - O pewnym odczycie Romana Ingardena [Il problema del caso – riguardo una lettura di Roman Ingarden]*, «Kwartalnik filozoficzny», 45 (2017), 1, pp. 157-166.
- , *How Long Does the Present Last? The Problem of Fissuration in Roman Ingarden's Ontology*, in B. Skowron (ed.), *Contemporary Polish Ontology*, De Gruyter, Berlin 2020, pp. 51-70.

- M. Komaniecka-Łyp, *Roman W. Ingarden In the Files of the Security Service*, in L. Sosnowski (ed.), *Meetings. Roman Ingarden in Recollections*, Księgarnia Akademicka, Krakow 2020, pp. 31-62.
- A. Krempel, *La doctrine de la relation chez Saint Thomas: exposé historique et systématique*, Vrin, Paris 1952.
- H. Kuhn – E. Avé-Lallemant – R. Gladiator (hrsg.), *Die Münchener Phänomenologie*, Nijhoff, Den Haag 1975.
- R. Kuliniak, *Kazimierza Twardowskiego „Streszczenie” habilitacji Ingardena [Kazimierz Twardowski “sintesi” della tesi di abilitazione di Ingarden]*, «Ruch Filozoficzny», 76 (2020), 1, pp. 135-147.
- G. Küng, *Zum Lebenswerk von Roman Ingarden Ontologie, Erkenntnistheorie und Metaphysik*, in H. Kuhn – E. Avé-Lallemant – R. Gladiator, *Die Münchener Phänomenologie*, Nijhoff, Den Haag 1975, pp. 158-173.
- C. la Mantia, *Polonia*, Unicopoli, Milano 2006.
- R. Lanfredini, *La nozione fenomenologica di dato*, in R. Lanfredini (a cura di), *A priori materiale. Uno studio fenomenologico*, Guerini e Associati, Milano 2006, pp. 59-94.
- , *Fenomenologia ed epistemologia*, in A. Cimino – V. Costa (a cura di), *Storia della fenomenologia*, Carocci, Roma 2019, pp. 395-416.
- , *L’artificio dei quanta. Husserl e la matematizzazione dei piena in Galileo*, in P. Amato et al. (a cura di), *Metafisica dell’immanenza. Scritti per Eugenio Mazzearella. Vol. 1: Ontologia e storia*, Mimesis, Milano 2021, pp. 109-122.
- S. Lapointe – J. Woleński – M. Marion – W. Miskiewicz (eds.), *The Golden Age of Polish Philosophy. Kazimierz Twardowski’s Philosophical Legacy*, Dordrecht 2009.
- T. Leinkauf, *Setzen, Setzung*, in J. Ritter – K. Gründer (hrsg.), *Historisches Wörterbuch der Philosophie. In 13 Bänden*, Schwabe, Basel 1995, Bd. IX, pp. 697-714.
- E. Lévinas, *En découvrant l’existence avec Husserl et Heidegger*, Vrin, Paris 1988, p. 114; tr. it a cura di F. Sossi, *Scoprire l’esistenza con Husserl e Heidegger*, Raffaello Cortina Editore, Milano 1998.
- P. Limido-Heulot, *Phénoménologie et ontologie chez Roman Ingarden*, in R. W. Ingarden, *La controversie idéalisme-réalisme*, P. Limido-Heulot (trad.), Vrin, Paris 2001, pp. 9-145.
- , *Cultural Objects in Ingarden’s Realism. In Honour of the 50th Anniversary of Ingarden’s Death*, «Bulletin d’Analyse Phénoménologique», 16 (2020), 4, pp. 1-25.
- D. Łukasiewicz, *Polish Metaphysics and the Brentanian Tradition*, in S. Lapointe – J. Woleński – M. Marion – W. Miskiewicz (eds.), *The Golden Age of Polish Philosophy. Kazimierz Twardowski’s Philosophical Legacy*, Dordrecht 2009, pp. 19-31
- J. Łukasiewicz, *Pamiętnik [Diario]*, Wydawnictwo Naukowe Semper, Warszawa 2013.

- C. Madonia, *Fra l'orso russo e l'aquila prussiana. La Polonia dalla Repubblica Nobiliare alla IV Repubblica, 1506-2006*, CLUEB, Bologna 2013.
- J. Makota, *Roman Ingarden's Idea of Relatively Isolated Systems*, «Analecta Husserliana», 30 (1990), pp. 211-224.
- , *Dziedzina przedmiotowa [Ambito oggettuale]*, in A. J. Nowak – L. Sosnowski (eds.), *Słownik pojęć filozoficznych Romana Ingardena [Dizionario dei concetti filosofici di Roman Ingarden]*, Universitas, Kraków 2001, pp. 30-33.
- O. Malherbe, *Gestalt, Harmony, and Human Action in Roman Ingarden's Thought*, «Journal of East-West Thought», 10 (2016), pp. 119-135.
- , *Quelques avatars de la Gestalt dans la philosophie d'Ingarden*, in O. Malherbe – S. Richard (eds.), *Forme(s) et modes d'être / Forms and Modes of Being. L'ontologie de Roman Ingarden / The Ontology of Roman Ingarden*, Peter Lang, Bern 2016, pp. 163-196.
- A. Marmodoro – D. Yates (eds.), *The Metaphysics of Relations*, Oxford University Press, Oxford 2016.
- R. Millière, *Ingarden's Combinatorial Analysis of the Realism-Idealism Controversy*, in O. Malherbe – S. Richard (eds.), *Form(s) et modes d'être / Forms and Modes of Being. L'ontologie de Roman Ingarden / The Ontology of Roman Ingarden*, Peter Lang, Bern 2016, pp. 67-98.
- J. Mitscherling, *Roman Ingarden's Ontology and Aesthetics*, University of Ottawa Press, Ottawa 1997.
- J. N. Mohanty, *Roman Ingarden's Critique of Husserl's Transcendental Phenomenology*, in Id., *Phenomenology: Between Essentialism and Transcendental Philosophy*, Northwestern University Press, Evanston 1997, pp. 32-45.
- M. Mrugalski, *From representation to enactment: temporal perspectives on literary objects in East and Central European structuralism and Ingarden's phenomenology*, «Frontiers of Narrative Studies», 4 (2018), 1, pp. 146-171.
- K. Mulligan, *Modes of Being and the Mind*, in M. Szatkowski (ed.), *Quo Vadis, Metaphysics? Essays in Honor of Peter van Inwagen*, De Gruyter 2019, pp. 183-202.
- A. Musioł, *Mściława Wartenberga wykładnia metafizyki w perspektywie filozofii Immanuela Kanta [L'interpretazione della metafisica di Mstisław Wartenberg nella prospettiva della filosofia di Immanuel Kant]*, «Studia z Historii Filozofii», 4 (2014), 5, pp. 205-225.
- A. J. Nowak, *Stosunek – Relacja [Rapporto – relazione]*, in A. J. Nowak – L. Sosnowski (eds.), *Słownik pojęć filozoficznych Romana Ingardena [Dizionario dei concetti filosofici di Roman Ingarden]*, Universitas, Kraków 2001, pp. 259-262.
- B. Ogrodnik, *Ingarden*, Wiedza Powszechna, Warszawa 2000.

- R. K. B. Parker, „Über *Ontologie*“. *Ein unveröffentlichtes Manuskript von Hedwig Conrad-Martius zu Husserls Ideen I*, a cura di H. R. Sepp, *Natur und Kosmos. Entwürfe der frühen Phänomenologie*, Bautz, Nordhausen 2020, pp. 170-188.
- (ed.), *The Idealism-Realism Debate Among Edmund Husserl's Early Followers and Critics*, Springer, Cham 2021.
- J. Patočka, *Texte. Dokumente. Bibliographie*, Karl Alber, Freiburg - München 1999.
- G. Piana, *La tematica husserliana dell'intero e della parte*, in E. Husserl, *L'intero e la parte. Terza e quarta ricerca*, tr. it. a cura di G. Piana, ilSaggiatore, Milano 1977, pp. 7-71.
- , *Introduzione*, in E. Husserl, *Ricerche Logiche*, tr. it. a cura di G. Piana, ilSaggiatore, Milano 2015, pp. XIX-XLII.
- A. Piazza, *The Knowledge of God: Realism as Natural Theology in Max Scheler's Phenomenology of Religion*, «Scripta Theologica», 53 (2021), pp. 99-119.
- M. Piwowarczyk, “*I am a Force*” – *An Attempt of Ontological Interpretation of Ingarden's Metaphor*, in M. Szatkowski – M. Rosiak (eds.), *Substantiality and Causality*, De Gruyter, Berlin 2014, pp. 67-90.
- , *Podmiot i Własności. Analiza Podstawowej Struktury Przedmiotu [Soggetto e Proprietà. Analisi Della Struttura Fondamentale Dell'oggetto]*, KUL, Lublin 2015.
- , *Roman Ingarden's Early Theory of the Object*, in W. Plotka – P. Eldridge (eds.), *Early Phenomenology in Central and Eastern Europe*, Springer, Dordrecht 2020, pp. 111-126.
- , *The Ingardenian Distinction Between Inseparability and Dependence: Historical and Systematic Considerations*, «Horizon. Studies in Phenomenology», 9 (2020), 2, pp. 532-551.
- , *Two Structures in One Object a Study in Roman Ingarden's Formal Ontology*, «Grazer Philosophische Studien», 97 (2020), pp. 659-678.
- W. Plotka, *Early phenomenology in Poland (1895–1945): Origins, Development, and Breakdown*, «Studies in East European Thought», 69 (2017), pp. 79-91.
- , *Beyond Ontology: On Blaustein's Reconsideration of Ingarden's Aesthetics*, «Horizon. Studies in Phenomenology», 9 (2020), pp. 552-578.
- S. Poggi, *L'intenzionalità della coscienza dopo Brentano e prima di Husserl*, in A. Cimino – V. Costa (a cura di), *Storia della fenomenologia*, Carocci, Roma 2019, pp. 37-55.
- A. Póltawski, *Agire e coscienza secondo Karol Wojtyła*, «Rassegna di teologia», 20 (1979), 1, pp. 1-6.
- , *Roman Ingarden - Ein Metaphysiker der Freiheit*, «Reports on Philosophy», 10 (1986), pp. 43-56.

- , *Metafizyka [Metafisica]*, in A. J. Novak – L. Sosnowski (eds.), *Słownik pojęć filozoficznych Romana Ingardena [Dizionario dei concetti filosofici di Roman Ingarden]*, Universitas, Kraków 2001, pp. 152-158.
- , *The Problem of Time in the Philosophy of Roman Ingarden*, in H. Eilstein (ed.), *A Collection of Polish Works on Philosophical Problems of Time and Spacetime*, Springer, Dordrecht 2002, pp. 137-148.
- , *Roman Ingarden Ontologie und die Welt*, in A. Chrudzimski (ed.), *Existence, Culture, and Persons: The Ontology of Roman Ingarden*, ontos, Frankfurt am Main 2005, pp. 191-220.
- , *Po co filozofować?: Ingarden-Wojtyła-skąd i dokąd? [Perché filosofare? Ingarden-Wojtyła-da e verso dove?]*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2011.
- , *Roman Ingarden et la métaphysique*, in O. Malherbe – S. Richard (eds.), *Forme(s) et modes d'être / Forms and Modes of Being. L'ontologie de Roman Ingarden / The Ontology of Roman Ingarden*, Peter Lang, Bern 2016, pp. 123-136.
- V. Raspa, *Su ciò che non esiste. Da Bolzano a Meinong: un excursus nella filosofia austriaca*, «Studi Urbinati, B - Scienze umane e sociali», 67 (1996), pp. 115-201.
- , *Le vicende del contenuto attraverso Bolzano, Twardowski e Meinong*, «Paradigmi», 36 (2018), 1, pp. 31-48.
- W. Rechlewicz, *Ingarden's Position in the Polemic Around Twardowski's Article «On Clear and Unclear Philosophical Style»*, in A. Brożek – J. Jadacki (eds.), *Intuition and Analysis. Roman Ingarden and the School of Kazimierz Twardowski*, Copernicus Center Press, Kraków 2022, pp. 209-218.
- A. Redzik, *Academia militans. Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie [Academia militans. L'Università Jan Kazimierz di Leopoli]*, Wydawnictwo Wysoki Zamek, Kraków 2015.
- A. Reinach, *Sämtliche Werke: Textkritische Ausgabe in 2 Bänden*, Philosophia Verlag, München 1989.
- S. Richard, *Y a-t-il une ontologie existentielle? Sur l'architecture ontologique d'Ingarden*, in O. Malherbe – S. Richard (eds.), *Forme(s) et modes d'être / Forms and Modes of Being. L'ontologie de Roman Ingarden / The Ontology of Roman Ingarden*, Peter Lang, Bern 2016, pp. 26-52.
- T. Rohbock – N. Schneiderreit, *Pflanze*, in R. Konersmann (hrsg.), *Wörterbuch der philosophischen Metaphern*, WBG, Darmstadt 2014, pp. 265-278.
- K. E. Rothschild, *Theorie des Organismus. Bios, Psyche, Pathos*, Urban & Schwarzenberg, München – Berlin 1959.
- G. Ryle, *R. Ingarden, "Essentielle Fragen" (Review)*, «Journal of the British Society for Phenomenology», 4 (1973), 1, pp. 72-75.
- K. Rynkiewicz, *Zwischen Realismus und Idealismus: Ingardens Überwindung des transzendenten Idealismus Husserls*, ontos, Frankfurt am Main 2008.

- R. Safranski, *Ein Meister aus Deutschland: Heidegger und seine Zeit*, Carl Hanser Verlag, München-Wien 1994; tr. it. a cura di N. Curcio – M. Bonola, *Heidegger e il suo tempo*, TEA, Milano 2001.
- G. Scaramuzza, *Le origini dell'estetica fenomenologica*, Antenore, Padova 1976.
- S. Scardicchio, *Dal dato alla coscienza: i «qualia» come proprietà dell'esperienza*, in U. Perone (a cura di), *Filosofia dell'avvenire*, Rosenberg & Sellier, Torino 2010, pp. 118-127.
- W. Schopper, *Das Seiende und der Gegenstand*, Berchmanskolleg Verlag, München 1974.
- K. Schuhmann, *Einleitung des Herausgebers*, E. Husserl *Ideen zu einer reinen Phänomenologie und phänomenologische Philosophie. Erstes Buch. Text der 1.-3. Auflage*, K. Schuhmann (hrsg.), Hua III/1, Nijhoff, Den Haag 1976, pp. XV-LVII.
- , *Husserl and Twardowski*, in J. Wolenski – R. Poli – F. Coniglione (eds.), *Polish Scientific Philosophy: The Lvov-Warsaw School*, Rodopi, Amsterdam 1993, pp. 41-58.
- J. Seifert, *Über die Möglichkeit einer Metaphysik. Die Antwort der «Münchener Phänomenologen» auf E. Husserls Transzendentalphilosophie*, in H. Kuhn – E. Ave-Lallemant – R. Gladiator (hrsg.), *Die Münchener Phänomenologie*, Nijhoff, Den Haag 1975, pp. 81-104.
- , *Philosophy as an Exact Science*, «Filozofický časopis», 44 (1996), 6, pp. 903-922; tr. it. a cura di M. Pasquini, *La Filosofia come Scienza Rigorosa. La fondazione di un metodo fenomenologico realista in dialogo critico con le Idee sulla filosofia come scienza rigorosa di Edmund Husserl*, in D. Von Hildebrand, *Che cos'è la filosofia*, P. Pontremoli De Marchi (a cura di) – M. Pasquini (tr. it.), Bompiani, Milano 2001, pp. 535-565.
- D. Seron, *La violation du tiers exclu comme critère d'intentionnalité*, in O. Malherbe – S. Richard (eds.), *Forme(s) et modes d'être / Forms and Modes of Being. L'ontologie de Roman Ingarden / The Ontology of Roman Ingarden*, Peter Lang, Bern 2016, pp. 197-210.
- M. Serretti, *Conoscenza di sé e trascendenza: introduzione alla filosofia dell'uomo attraverso Husserl, Scheler, Ingarden, Wojtyla*, CSEO, Bologna 1984.
- A. Setola, *Nota di edizione*, in R. W. Ingarden, *Sulla responsabilità*, tr. it. a cura di A. Setola, CSEO biblioteca, Bologna 1982, pp. 9-10.
- P. Sienkiewicz – R. Wojtala, *Systems Thinking in Poland*, in M. C. Jackson *et al.* (eds.), *Systems Thinking in Europe*, Springer, New York 1991, pp. 197-199.
- P. Simons, *Categories and Ways of Being*, «Reports on Philosophy», 10 (1986), pp. 89-104.
- , *Ingarden and the Ontology of Dependence*, in A. Chrudzimski (ed.), *Existence, Culture, and Persons: The Ontology of Roman Ingarden*, ontos, Frankfurt am Main 2005, pp. 39-53.

- , *Ingarden on Causation*, in O. Malherbe – S. Richard (eds.), *Forme(s) et modes d'être / Forms and Modes of Being. L'ontologie de Roman Ingarden / The Ontology of Roman Ingarden*, Peter Lang, Bern 2016, pp. 229-242.
- H. Skolimowski, *Polish analytical philosophy: a survey and a comparison with British analytical philosophy*, Routledge & K. Paul, London 1967.
- D. Sobota, *Fenomenologia pytania. Daubert, Heidegger i Ingarden [Fenomenologia della domanda. Daubert, Heidegger i Ingarden]*, «Kwartalnik Filozoficzny», 41 (2013), 1, pp. 15-43.
- L. Sosnowski, *Roman Ingarden. Portrait of a Teacher*, in L. Sosnowski (ed.), *Meetings. Roman Ingarden in Recollections*, Księgarnia Akademicka, Krakow 2020, pp. 63-115.
- H. Spiegelberg, *The Phenomenological Movement. A Historical Introduction*, Springer, Dordrecht 1965-1971², 2 voll.
- , *Bibliography of Herbert Spiegelberg's published works 1930–1989*, «Journal of the British Society for Phenomenology», 21 (1990), 1, pp. 82-85.
- R. Stevens, *James and Husserl: The Foundations of Meaning*, Nijhoff, Den Haag 1974.
- E. Swiderski, *Some Salient Features of Ingarden's Ontology*, «Journal of the British Society for Phenomenology», 6 (1975), 2, pp. 81-90.
- , *Ingarden's Puzzling Ontology - Metaphysics Distinction*, «Reports on Philosophy», 11 (1987), pp. 67-85.
- , *Własność [Proprietà]*, in A. J. Nowak – L. Sosnowski (eds.), *Słownik pojęć filozoficznych Romana Ingardena [Dizionario dei concetti filosofici di Roman Ingarden]*, Universitas, Kraków 2001, pp. 305-308.
- , *Sujet-homme-personne et les valeurs. La portée et les fondements ontiques de la conscience chez Ingarden*, in O. Malherbe – S. Richard (eds.), *Forme(s) et modes d'être / Forms and Modes of Being. L'ontologie de Roman Ingarden / The Ontology of Roman Ingarden*, Peter Lang, Bern 2016, pp. 99-122.
- Y. Takei, *The Temporal Composition of the Literary Work of Art and the Reader's Aesthetic Temporality*, «Analecta Husserliana», 33 (1991), pp. 81-108.
- W. Tatarkiewicz, *Historia filozofii*, PWN, Warszawa 1970, 3 voll.
- , *Roman Ingarden, 1893-1970*, «Philosophy and Phenomenological Research», 31 (1971), 3, pp. 460-462.
- , *Dzieje sześciu pojęć*, PWN, Warszawa 1975; tr. it. a cura di O. Burpa – K. Jaworska, *Storia di sei Idee*, postfazione di L. Russo, Aesthetica Edizioni, Palermo 2004.
- M. Tavuzzi, *Husserl's Dependence on William James*, «Journal of the British Society for Phenomenology», 10 (1979), 3, pp. 194-196.

- M. Tedeschini, *La Controversia Idealismo-Realismo in Fenomenologia: Un Nuovo Caso Di Studio per Konstellationsforschung?*, «Studi Germanici», 14 (2018), pp. 391-401.
- A. L. Thomasson, *Roman Ingarden*, in E. Zalta (ed.), *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, (Fall 2020 Edition), <https://plato.stanford.edu/archives/fall2020/entries/ingarden/> [consultato il 23.12.2022].
- , *Ingarden and the Ontology of Cultural Objects*, in A. Chrudzimski, *Existence, Culture, and Persons: The Ontology of Roman Ingarden*,ontos, Frankfurt am Main 2005, pp. 115-136.
- K. Twardowski, *Kasimir Twardowski Gesammelte deutsche Werke*, A. Brożek – J. Jadacki – F. Stadler (hrsg.), Springer, Cham 2017.
- , *Otwarcie Polskiego Towarzystwa Filozoficznego We Lwowie [Discorso in occasione dell'inaugurazione della Società Filosofica Polacca]*, «Przeгляд Filozoficzny», 7 (1904), 1, pp. 239-243.
- , *Symbolomania i pragmatofobia [Simbolomania e pragmatofobia]*, «Ruch Filozoficzny», 6 (1921), 1/2, pp. 1-10; ora in Id., *Symbolomania i pragmatofobia*, in *Wybrane pisma filozoficzne [Scritti filosofici scelti]*, PWN, Warszawa 1965, pp. 354-363; trans. by O. Wojtasiewicz, *Symbolomania and Pragmatophobia (Fragments)*, in J. Pelc (ed.), *Semiotics in Poland 1894-1969*, Reidel, Dordrecht 1979, pp. 3-6.
- , *O jasnym i niejasnym stylu filozoficznym [Riguardo agli stili filosofici chiari e oscuri]*, «Ruch Filozoficzny», 5 (1919), 2, pp. 346-348; trans. by O. Wojtasiewicz, *On Clear and Obscure Styles of Philosophical Writing*, in J. Pelc (ed.), *Semiotics in Poland 1894-1969*, Reidel, Dordrecht 1979, pp. 1-2.
- , *Idee und Perzeption. Eine erkenntnistheoretische Untersuchung aus Descartes*, in A. Brożek – J. Jadacki – F. Stadler (hrsg.), *Kasimir Twardowski Gesammelte deutsche Werke*, Springer, Cham 2017, pp. 17-38; tr. it. a cura di S. Besoli, *Idea e percezione: una ricerca teoretico-conoscitiva su Descartes*, in *Contenuto e oggetto*, Bollati Boringhieri, Torino 1988, pp. 25-53.
- , *Zur Lehre vom Inhalt und Gegenstand der Vorstellungen. Eine psychologische Untersuchung*, in A. Brożek – J. Jadacki – F. Stadler (hrsg.), *Kasimir Twardowski Gesammelte deutsche Werke*, Springer, Cham 2017, pp. 39-122; tr. it. a cura di S. Besoli, *Sulla dottrina del contenuto e dell'oggetto delle rappresentazioni: una ricerca psicologica*, in *Contenuto e oggetto*, Bollati Boringhieri, Torino 1988, pp. 57-169.
- , *Dzienniki [Diari]*, Polskie Towarzystwo Filozoficzne, Warszawa 1997.
- , *Selbstdarstellung*, in A. Brożek – J. Jadacki – F. Stadler (hrsg.), *Kasimir Twardowski Gesammelte deutsche Werke*, Springer, Cham 2017, pp. 1-14.
- K. Twardowski – R. W. Ingarden, *Roman Witold Ingarden, „O pytaniach esencjalnych”, Sprawozdania Towarzystwa Naukowego we Lwowie 4, 3 (1924): 119–135 (Praca przedstawiona przez Kazimierza Twardowskiego 13 maja 1924 roku na posiedzeniu Wydziału Historyczno-Filozoficznego Towarzystwa Naukowego we Lwowie) [Roman Witold Ingarden, “Sulle domande essenziali”, Verbali della Società Scientifica di Leopoli, 4 (1924), 3, pp. 119-*

135 (documento presentato da Kazimierz Twardowski il 13 maggio 1924 alla riunione del Dipartimento storico e filosofico del Società Scientifica di Leopoli)], «Ruch Filozoficzny», 76 (2020), 1, pp. 149-163.

A.-T. Tymieniecka, *Essence et existence: étude à propos de la philosophie de Roman Ingarden et Nicolai Hartmann*, Aubier, Paris 1957.

— (ed.), *For Roman Ingarden. Nine Essays in Phenomenology*, Nijhoff, Den Haag 1959.

—, *Roman Ingarden's Timeless Contribution to Philosophy*, «Analecta Husserliana», 30 (1990), pp. ix-xiii.

M. von der Schaar, *Content and Object. From Psychology to Metaphysics*, in M. von der Schaar (ed.), *Kazimierz Twardowski: a Grammar for Philosophy*, BRILL, Leiden 2015, pp. 50-83.

D. von Wachter, *Roman Ingarden's Ontology: Existential Dependence, Substances, Ideas, and Other Things Empiricists Do Not Like*, in A. Chrudzimski, *Existence, Culture, and Persons: The Ontology of Roman Ingarden*, ontos, Frankfurt am Main 2005, pp. 55-81.

J. Vorlaufer, *Zeit*, in H. Vetter – K. Ebner – U. Kadi, *Wörterbuch der phänomenologischen Begriffe*, Felix Meiner, Hamburg 2004, pp. 632-640.

A. Wegrzecki, *Soggetto e valori nella filosofia di Roman Ingarden*, in S. Besoli, L. Guidetti (a cura di), *Il realismo fenomenologico. Sulla filosofia dei circoli di Monaco e di Gottinga*, Quodlibet, Macerata 2000, pp. 729-742.

H. Williams, *Challenging Ingarden's «Radical» Distinction Between the Real and the Literary*, «Horizon. Studies in Phenomenology», 9 (2020), 2, pp. 703-728.

K. Wojtyła, *Osoba i czyn (1969) [Persona e atto]*, T. Styczeń – W. Chudy – J. Galkowski – A. Rodziński – A. Szostek (eds.), Towarzystwo Naukowe KUL, Lublino 1994³; tr. it. a cura di G. Girgenti – P. Mikulska, *Persona e atto*, in *Metafisica della persona. Tutte le opere filosofiche e saggi integrativi*, G. Reale – T. Styczeń (a cura di), Bompiani, Milano 2003, pp. 779-1216.

J. J. Wojtysiak, *Was Ingarden an Analytic Philosopher?*, in A. Brożek – J. Jadacki (eds.), *Intuition and Analysis. Roman Ingarden and the School of Kazimierz Twardowski*, Copernicus Center Press, Kraków 2022, pp. 97-114.

J. Woleński, *Remarks on Primitivity and Secundarity as Moments of Existence*, «Reports on Philosophy», 10 (1986), pp. 81-87.

—, *The Reception of the Lvov-Warsaw School*, in K. Kijania-Placzek – J. Woleński (eds.), *The Lvov-Warsaw School and Contemporary Philosophy*, Springer, Dordrecht 1998, pp. 3-22.

—, *Możliwość empiryczna [Possibilità empirica]*, in A. Nowak – L. Sosnowski (eds.), *Słownik pojęć filozoficznych Romana Ingardena [Dizionario dei concetti filosofici di Roman Ingarden]*, Universitas, Kraków 2001, pp. 160-162.

—, *Ingarden and the Lvov-Warsaw School*, in A. Brożek – J. Jadacki (eds.), *Intuition and Analysis. Roman Ingarden and the School of Kazimierz Twardowski*, Copernicus Center Press, Kraków 2022, pp. 75-96.

U. Wybraniec-Skardowska, *Introduction. The School: Its Genesis, Development and Significance*, in Á. Garrido – U. Wybraniec-Skardowska (eds.), *The Lvov-Warsaw School. Past and Present*, Springer Nature, Cham 2018, pp. 3-14.

U. Żegleń, *Możliwość czysta [Possibilità pura]*, in A. Nowak – L. Sosnowski (eds.), *Słownik pojęć filozoficznych Romana Ingardena [Dizionario dei concetti filosofici di Roman Ingarden]*, Universitas, Kraków 2001, pp. 158-, 160.